

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา
อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

โดย

สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
กรมพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

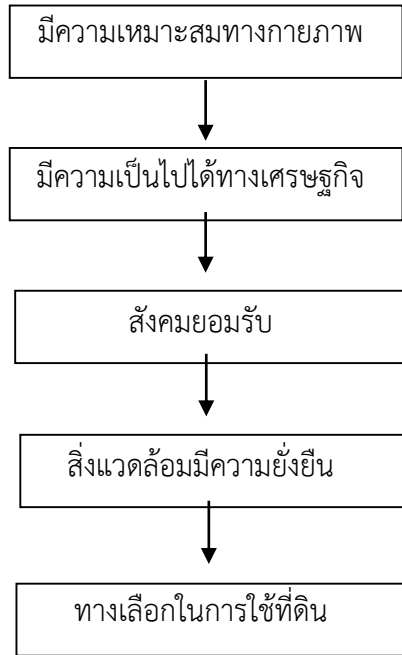
แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา
อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

สรุปสำหรับผู้บริหาร

สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
กรมพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม ๒๕๖๒

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
สิงหาคม
๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑-๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑-๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑-๑
๑.๓ ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	๑-๑
๑.๔ ขั้นตอนการดำเนินงาน	๑-๑
๑.๕ นิยามศัพท์	๑-๒
บทที่ ๒ ข้อมูลทั่วไป	๒-๑
๒.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต	๒-๑
๒.๒ การแบ่งส่วนการปกครอง	๒-๑
๒.๓ ประวัติและเอกลักษณ์ความเป็นมาของหมู่บ้าน/การตั้งถิ่นฐาน	๒-๓
๒.๔ สภาพภูมิประเทศ	๒-๑๑
๒.๕ สภาพภูมิอากาศ	๒-๑๑
๒.๖ สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	๒-๑๕
๒.๗ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๒-๑๙
บทที่ ๓ ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๓-๑
๓.๑ ทรัพยากรป่าไม้	๓-๑
๓.๒ ทรัพยากรน้ำ	๓-๑
๓.๓ ทรัพยากรดิน	๓-๖
บทที่ ๔ กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	๔-๑
๔.๑ หลักการ	๔-๑
๔.๒ การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	๔-๑
๔.๓ ตัวอย่างการวิเคราะห์	๔-๕
บทที่ ๕ การประเมินคุณภาพที่ดิน	๕-๑
๕.๑ ทรัพยากรดิน	๕-๑
๕.๒ ประเภทการใช้ที่ดิน	๕-๑
๕.๓ ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน	๕-๑
บทที่ ๖ แผนการใช้ที่ดิน	๖-๑
๖.๑ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๖-๑
๖.๒ นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๖-๑
๖.๓ แผนการใช้ที่ดิน (ตัวอย่าง)	๖-๓
๖.๔ การจัดการความเสี่ยง (Risk management)	๖-๑๐

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๗ การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๗-๑
๗.๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน	๗-๑
๗.๒ ตัวชี้วัด	๗-๑
เอกสารอ้างอิง	

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๒-๑ สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (ปี พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๑)	๒-๑๓
ตารางที่ ๒-๒ สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๒-๑๖
ตารางที่ ๒-๓ จำนวนประชากรในพื้นที่ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๑	๒-๑๙
ตารางที่ ๒-๔ สภาพสังคมในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๑	๒-๒๑
ตารางที่ ๒-๕ การถือครองที่ดินตำบลแม่ทา	๒-๒๒
ตารางที่ ๒-๖ รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๒	๒-๒๕
ตารางที่ ๒-๗ รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๒-๒๖
ตารางที่ ๒-๘ ต้นทุน ผลตอบแทน การผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ในพื้นที่ตำบลแม่ทา ปี ๒๕๖๑	๒-๒๗
ตารางที่ ๓-๑ ทรัพยากรน้ำในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๓-๑
ตารางที่ ๓-๒ คุณภาพและอัตราการให้น้ำของน้ำใต้ดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๓-๓
ตารางที่ ๓-๓ บ่อบาดาล ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๓-๓
ตารางที่ ๓-๔ หน่วยแผนที่ดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๓-๘
ตารางที่ ๓-๕ สมบัติดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๓-๑๑
ตารางที่ ๔-๑ ตัวอย่างแนวทางการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ระดับตำบลจากความต้องการของชุมชนและเกษตรกร (ส่วนที่ ๑)	๔-๒
ตารางที่ ๔-๑ ตัวอย่างแนวทางการวิเคราะห์ความต้องการ จากกลุ่มจังหวัด/เทศบาล/อบต. (ส่วนที่ ๑) (ต่อ)	๔-๓
ตารางที่ ๔-๒ ตัวอย่างแนวทางการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ส่วนที่ ๒)	๔-๔
ตารางที่ ๔-๓ จุดเก็บตัวอย่างดินของเกษตรกรตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๔-๑๐
ตารางที่ ๔-๔ รายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการขุดสระเก็บน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม. ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ – ๒๕๖๒ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๔-๑๓
ตารางที่ ๕-๑ ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๕-๕
ตารางที่ ๖-๑ นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๖-๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ ๗-๑	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓	๗-๒
ตารางที่ ๗-๒	สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่สนับสนุนในเขตการใช้ที่ดิน	๗-๓
ตารางที่ ๗-๓	เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ แผน ๔ ปี (ปี ๒๕๖๓-๒๕๖๖) หน่วยงานสถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่	๗-๔

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่ ๒-๑	ขอบเขตการปกครองตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๒-๒
รูปที่ ๒-๒	สภาพภูมิประเทศตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๒-๑๓
รูปที่ ๒-๓	เส้นชั้นน้ำฝนในคาบ ๓๐ ปี (พ.ศ.๒๕๓๑-๒๕๖๐) ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๒-๑๔
รูปที่ ๒-๔	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๔๙ -๒๕๖๐	๒-๑๕
รูปที่ ๒-๕	สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๒-๑๘
รูปที่ ๒-๖	สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร	๒-๑๙
รูปที่ ๒-๗	การประกอบอาชีพของประชากร	๒-๒๔
รูปที่ ๒-๘	รายได้ รายจ่าย ของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลแม่ทา	๒-๒๗
รูปที่ ๓-๑	อุทกธรณีวิทยา	๓-๕
รูปที่ ๓-๒	อัตราการให้น้ำของหินอุ้ม	๓-๖
รูปที่ ๓-๓	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๓-๗
รูปที่ ๓-๔	ทรัพยากรดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๓-๑๕
รูปที่ ๔-๑	ตัวอย่างการวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๔-๖
รูปที่ ๔-๒	ปฏิทินการเพาะปลูกพืช ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๔-๗
รูปที่ ๔-๓	จุดเก็บตัวอย่างดินในที่ดินของเกษตรกร	๔-๑๑
รูปที่ ๔-๔	ที่ตั้งบ่อน้ำในไร่นาที่ดำเนินการก่อสร้างโดยกรมพัฒนาที่ดิน	๔-๑๖
รูปที่ ๖-๑	ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	๖-๑๐
รูปที่ ๖-๒	แผนที่เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	๖-๑๑

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗๒(๑) ได้มีการบัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบลจำนวน ๗,๒๕๕ ตำบลให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕ ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

๑.๓ ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

๑.๓.๑ ระยะเวลา ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๑.๓.๒ สถานที่ ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

๑.๔ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑.๔.๑ ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(๑) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(๒) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(๓) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา ๓ ปี ของเทศบาลตำบลหรือแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินการ)

๑.๔.๒ จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

๑.๔.๓ ประเมินคุณภาพที่ดิน

๑.๔.๔ ส่งเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดิน รายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ **กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน** (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

๑.๔.๕ สำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตาม ประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

๑.๔.๖ กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

๑.๔.๗ รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อร่างแผนการใช้ที่ดิน

๑.๔.๘ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

๑.๔.๙ นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(๑) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน เข้าไปบรรจุในแผน ๓ ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณของเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณลีสต์พันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลนั้น เป็นต้น

(๒) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน เขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(๓) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

๑.๕ นิยามศัพท์

๑.๕.๑ ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา ๔ ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, ๑๙๙๓)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนผิวของของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้ หมายถึงดินเพียงอย่างเดียวแต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, ๑๙๙๓)

๑.๕.๒ ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความว่า หิน กรวด หาย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับ เนื้อดินด้วย (มาตรา ๔ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบน พื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วยแร่ธาตุ และ อินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตาม

ขบวนการกำเนิดดิน ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO ๑๙๗๔: ๓๙-๔๐)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิด และระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกันเนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ และสัณฐาน (คณะกรรมการจัดทำพหุกรรมปฐพีวิทยา, ๒๕๕๑)

๑.๕.๓ การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, ๑๙๙๓)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, ๑๙๗๕)

๑.๕.๔ การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้ที่ดินว่าเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางของการพัฒนาเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, ๑๙๗๕ และ ADB, ๒๐๑๒)

๑.๕.๕ “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

๑.๕.๖ “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๑.๕.๗ “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๑.๕.๘ “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระงับป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

๑.๖ คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์”

บทที่ ๒ ข้อมูลทั่วไป

บทที่ ๒ ข้อมูลทั่วไป

๒.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลแม่ทาตั้งอยู่ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ทางตอนใต้ของอำเภอ แม่ออน ระยะห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทา ถึงที่ว่าการอำเภอแม่ออน ประมาณ ๓๕ กิโลเมตร ห่างจากศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ ๗๐ กิโลเมตร โดยการเดินทางสามารถใช้เส้นทางหลวงชนบท หมายเลข ลพ ๒๐๓๑ สายแม่ตะไคร้ฝาง ตั้ง ดังนี้

ทิศเหนือ : ติดต่อกับตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง และ ตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นที่สันดอยอิ บริเวณพิกัด N A ๒๔๘๖๒๓ ไปทางทิศตะวันออกตามแนวสันดอยแม่ฉีกสันดอยน้ำขุน เชื่อมลำห้วย-กอม ลงสู่ลำน้ำแม่ทา ไปทางทิศตะวันออกตามแนวกิ่งกลางลำน้ำแม่ทาถึงสบห้วยขุนคำ ไปตามแนวห้วยขุนคำและสันเขาสิ้นสุดแนวเขตที่สันดอยแม่บอนบริเวณพิกัด N A ๓๔๙๙๕๙ รวมระยะทางทิศเหนือประมาณ ๑๒ กิโลเมตร

ทิศตะวันออก : ติดต่อกับตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองปาน และ ตำบลบ้านคำ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง โดยมีแนวเขตเริ่มต้นที่สันดอยแม่บอน บริเวณพิกัด N A ๓๔๙๙๕๙ ไปทางทิศใต้ตามแนวสันดอยปันน้ำ สิ้นสุดแนวเขตที่สันดอยแม่เลาะ บ้านใหม่ดอนชัย ตำบลแม่ทา บริเวณพิกัด N A ๓๓๘๔๘๘ รวมระยะทาง ทิศตะวันออก ประมาณ ๑๗ กิโลเมตร

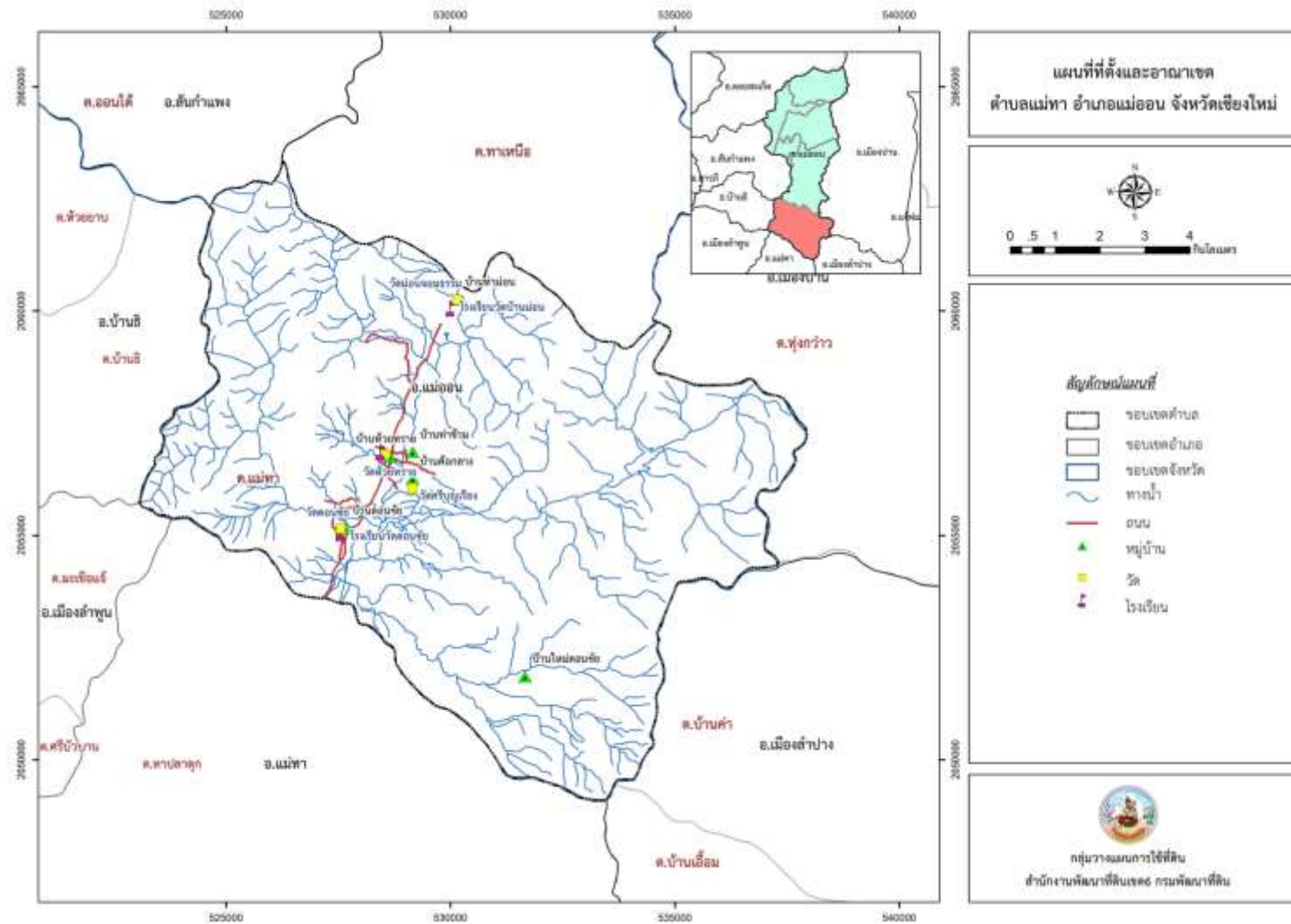
ทิศใต้ : ติดต่อกับตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา และ ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยมีแนวเขตเริ่มต้นที่สันดอยแม่เลาะ บริเวณพิกัด N A ๓๓๘๔๘๘ ไปทางทิศตะวันตก ตามแนวสันดอย แม่ป่าช้า สันดอยห้วยหก ผ่านถนนสายสันกำแพงทาปลาดุก ถึงบริเวณพิกัด N A ๒๔๒๕๕๐ ไปทางทิศตะวันตกตามแนวสันดอยห้วยจะค่าน หรือสันขุนห้วยปากกล้วย ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน สิ้นสุดแนวเขตที่สันเขา บริเวณพิกัด N A ๒๓๔๕๕๕ รวมระยะทางทิศใต้ประมาณ ๑๓ กิโลเมตร

ทิศตะวันตก : ติดต่อกับ ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยมีแนวเขตเริ่มต้นที่สันเขา บริเวณพิกัด N A ๒๓๔๕๕๕ บ้านใหม่ดอนชัย ตำบลแม่ทา ไปทางทิศเหนือตามแนวสันเขาสิ้นสุดแนวเขตที่สันดอยอิ บริเวณพิกัด N A ๒๔๘๖๒๓ รวมระยะทางทิศตะวันตก ประมาณ ๗.๕ กิโลเมตร

๒.๒ การแบ่งส่วนการปกครอง

หมู่บ้านในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทา มีทั้งหมด ๗ หมู่บ้าน ประกอบด้วย

หมู่ที่ ๑ บ้านทาม่อน	หมู่ที่ ๕ บ้านปานอต
หมู่ที่ ๒ บ้านท่าข้าม	หมู่ที่ ๖ บ้านดอนชัย
หมู่ที่ ๓ บ้านค้อกลาง	หมู่ที่ ๗ บ้านใหม่ดอนชัย
หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยทราย	

รูปที่ ๒-๑ ขอบเขตการปกครองตำบลแม่ทา อำเภอแม่เอน จังหวัดเชียงใหม่

๒.๓ ประวัติและเอกลักษณ์ความเป็นมาของหมู่บ้าน/การตั้งถิ่นฐาน

(ก) ความเป็นมาของหมู่บ้าน/การตั้งถิ่นฐาน

ชุมชนตำบลแม่ทาสันนิษฐานว่ามีการอพยพมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๖ โดยมีชนเผ่ายางแดง ซึ่งเป็นชาว ปากาเกอญอ เข้ามาอยู่ที่ห้วยยางคา และได้อพยพออกไปจากพื้นที่เพราะกลัวผี (เจ้าที่แรง) และอีกอย่าง คือ ชนเผ่าลัวะขุนคองเริ่มเข้ามา ทางยางแดงจึงต้องอพยพขึ้นไปบนเหนือน้ำแม่ทาซึ่งเป็นเขตตำบลทา เหนือในปัจจุบัน ชนเผ่าลัวะขุนคองอพยพมาจากเมืองเชียงใหม่ แถบบริเวณแจ่งหัวริน เนื่องจากการ หลีกเลี้ยงการเก็บภาษี ๔ บาทในขณะนั้น ต่อมา มีชาวเชียงแสนหนีพ่ายศึกหัวเมืองและหนีภัยแล้งเข้า แม่เนิง ล่องลงมาถึงห้วยแม่บอน มาตั้งบ้านเรือนที่บ้านป่าหมาก (บ้านหัวทุ่งในปัจจุบัน) ๑๑ ครัวเรือน มี พระติดตามมา ๑ รูป อยู่ได้ประมาณ ๒ ปี มีชาวละคอนซึ่งหนีศึกจากเมืองเขลางนคร (จังหวัดลำปาง) มาอีก ๙ ครอบครัว มาอยู่ร่วมกัน สัญชาติเป็นขมุเป็นกลุ่มที่มาภายหลัง ในขณะนั้นรัฐบาลได้เปิดให้มีการ สัมปทานป่าไม้ขุนแม่ทา โดยมีกลุ่มชาวละคอนและขมุได้มารับจ้าง มีความรู้ด้านการทำไม้ การใช้ ข้าง หลังจากการสัมปทานไม้หยุดลง กลุ่มคนดังกล่าวไม่ได้กลับภูมิลำเนาเดิมของตนเอง อาศัยอยู่ใน ชุมชนแม่ทา เหมือนกับชนเผ่าอื่น ๆ จนถึงปัจจุบัน

ส่วนเผ่ายองขยายประชากรมาจากเมืองลำพูนและเผ่าลื้ออพยพมาจากแถบบ้านธิเข้ามาบ้านปางกา ป่านอต ดอนชัย เมื่อเข้ามาในชุมชนแม่ทามีการสัมพันธ์กับคนเผ่าอื่นทำให้สำเนียงเริ่มจะเปลี่ยนไปจาก ลื้อและยองตำบลแม่ทา เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครอง ของอำเภอแม่ออน มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น ๗ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ ๑ บ้านทาม่อน หมู่ ๒ บ้านท่าข้าม หมู่ ๓ บ้านค้อกลาง หมู่ ๔ บ้านห้วยทราย หมู่ ๕ บ้านป่านอต หมู่ ๖ บ้านดอนชัย หมู่ ๗ บ้านใหม่ดอนชัย สภาพทั่วไปของตำบลมีพื้นที่เป็นที่ราบหุบ-เขา มีภูเขาล้อมรอบ ที่ดินเหมาะแก่การทำการเกษตร

(ข) ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม เทศกาลประจำปี

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม ทาง วัฒนธรรม	สถานที่จัด กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ช่วงเวลา	หมายเหตุ/ แต่งกาย
๑.	วันปีใหม่	วัดในตำบลแม่ ทา	มีการทำบุญตักบาตรในช่วง เช้าวันที่ ๑ มกราคม เพื่อ ความเป็นสิริมงคลให้กับชีวิต	มกราคม	จัด กิจกรรม ทุกปี
๒.	ตานข้าวใหม่	วัดในตำบลแม่ ทา	ชาวบ้านนำข้าวที่เก็บเกี่ยว แล้วไปรวมกันที่วัด ปริมาณ แล้วแต่จิตศรัทธามีการทำบุญ ตักบาตร กล่าวคำถวายข้าว เพื่อบูชา พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ และรับพรจาก พระสงฆ์เป็นกิจกรรมที่เพื่อ เคารพบูชาและความเป็นสิริ มงคล	มกราคม	จัด กิจกรรม ทุกปี

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม ทาง วัฒนธรรม	สถานที่จัด กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ช่วงเวลา	หมายเหตุ/ แต่งกาย
			วันที่จัดกิจกรรมคือ เดือนออก ๑๕ ค่ำ เดือน ๔		
๓.	ปิดกายหลวง	ที่สาธารณะ ของตำบลแม่ ทา	มีการจัดกิจกรรมนันทนาการ ร่วมกันของคนในตำบล เช่น การแสดงร้องเพลง จ้อยขอ การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน การเล่นพื้นบ้านต่างๆ หลังจากการเกี่ยวข้าวเสร็จ	มกราคม	จัด กิจกรรม ทุกปี
๔.	เลี้ยงผีเสื้อ บ้านหรือ เสี้ยวบ้าน	ที่ตั้งของหอเสื้อ บ้านของแต่ละ ประจําหมู่บ้าน	เป็นแสดงความเคารพบูชาดวง วิญญาณผู้คุ้มครองดูแลคนใน หมู่บ้านให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข โดยมีการฟังเทศน์ และถวาย เครื่องไหว้แก่ผีเสื้อบ้าน	มกราคม, เมษายน ,มิถุนายน	จัด กิจกรรม ทุกปี
๕.	เดินขึ้นวัด ดอย	วัดดอย หมู่๓ บ้านค้อกลาง	ในช่วงเข้ามิดชาวบ้านพากัน เดินเลาะตามป่าเขา นำข้าว ปลาอาหารไปร่วมทำบุญใส่ บาตรบนวัดดอย ชาวบ้านเชื่อ ว่าหากใครได้เดินขึ้นไปทำบุญ บนวัดดอยแล้วร่างกายจะ แข็งแรงและอายุยืน	มีนาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๖.	ประเพณีสง น้ำพระธาตุ	วัดทุกวัดใน ตำบลแม่ทา (มีทั้งหมด ๕ วัด ได้แก่ วัดจอมธรรม ,วัดศรีบุญเรือง ,วัดห้วยทราย ,วัดปงกา และ วัดดอนชัย)	ช่วงเข้าชาวบ้านร่วมกันทำบุญ ตักบาตร เวลา ๐๙.๐๐ น. นิมนต์พระเข้าทำพิธี สวดมนต์ เสร็จแล้วเอาน้ำ สัปปายะพรหมที่องค์พระธาตุ, ถวายเครื่องไทยทานแด่ พระสงฆ์, พระสงฆ์ให้พร สำหรับผู้ร่วมพิธี นอกจากนี้ พิธีกรรมทางศาสนาแล้ว มี การแสดงฟ้อนเล็บหรือฟ้อน ล้านนาต่างๆ เพื่อบูชาองค์ พระธาตุ การบรรเลงดนตรี พื้นเมือง แล้วแต่คณะศรัทธา	-วัดดอนชัย หมู่ ๖-๗ เดือน ๕ เป้ง -วัดศรีบุญ เรือง หมู่ ๓ เดือน ๖ เป้ง -วัดปงกา หมู่ ๕ เดือน ๗ เป้ง -วัดห้วย ทราย หมู่ ๔ เดือน	จัด กิจกรรม ทุกปี

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม ทาง วัฒนธรรม	สถานที่จัด กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ช่วงเวลา	หมายเหตุ/ แต่งกาย
			ของแต่ละวัดจะจัดให้มีขึ้น โดยแต่ละวัดมีกำหนดการจัด กิจกรรมดังนี้	๘ เป้ง -วัดจอม ธรรม หมู่ ๑ เดือน ๙ เป้ง	
๗.	ปีใหม่เมือง	ทุกวัดทุก หมู่บ้านใน ตำบลแม่ทา	ทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ขน ทรายเข้า-วัด รดน้ำดำหัว ผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ และแห่ ไม้ค้ำสหลี	วันที่ ๑๓- ๑๖ เมษายน	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๘.	สูมาคารวะปี ใหม่เมือง คณะสงฆ์ ตำบลแม่ทา	วัดศรีบุญเรือง	สูมาคารวะขอพรพระสงฆ์ สามเณรในตำบลแม่ทา ระยะเวลาจัด ๑ วัน	ตรงกับวันที่ ๑๖ เมษายน	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๙.	บวชภาคฤดู ร้อน	ทุกวัดในเขต ตำบลแม่ทา	ชักชวนเด็กนักเรียนในช่วงปิด เทอมบวชภาคฤดูร้อน	กิจกรรมตรง กับวันที่ ๑ - ๒๐ เมษายน	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๑๐.	ปอยหลวง	ทุกวัดทุก หมู่บ้านใน ตำบลแม่ทา	มีการทำบุญตักบาตร ถวาย ทาน การละเล่น/เกมส์ การ เล่นดนตรีและการแสดงรื่นเริง ต่างๆ เป็นการเฉลิมฉลอง วิหารหรือศาลาการเปรียญ ของวัดที่สร้างเสร็จใหม่	มีนาคม- เมษายน	ไม่จัดเป็น ประจำทุก ปี แต่จะมี การจัดใน บางปีของ วัดที่มีการ สร้างวิหาร ,ศาลาการ เปรียญ ฯลฯเสร็จ ใหม่
๑๑.	เลี้ยงผีขุนน้ำ	ขุนน้ำห้วย ต่างๆในแต่ละ หมู่บ้านของ ตำบลแม่ทา	-เป็นการบูชาดวงวิญญาณที่ ดูแลปกป้องรักษาป่าสร้าง ความเชื่อให้คนในชุมชนใน การรักษาป่าร่วมกัน ขอพรให้ การปลูกข้าวและการทำ	เดือน ๙ ออก ๙ ค่ำ แรม ๙ ค่ำ	ทำ กิจกรรม ทุกปี

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม ทาง วัฒนธรรม	สถานที่จัด กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ช่วงเวลา	หมายเหตุ/ แต่งกาย
			เกษตรได้ผลผลิตดีมีน้ำใช้ -มีการนำเครื่องไหว้ไปถวาย ทั้งพระสงฆ์และประชาชนร่วม พิธีกรรมทางศาสนา รับประทานอาหารร่วมกัน และช่วยกันทำความสะอาด พื้นที่สาธารณประโยชน์		
๑๒.	ซ่อมฝาย ร่อง เหมืองฝาย	บริเวณลำ เหมืองลำห้วย แต่ละแห่งตาม หมู่บ้าน	-มีการหาวันที่เป็นมงคลใน การดำเนินการ มีความเชื่อว่า วันเสาร์เป็นวันที่เป็นมงคลทำ ให้ฝายมีความแข็งแรงไม่ เสียหาย -ก่อนเริ่มการซ่อมฝาย/ร่อง เหมืองฝายจะมีการทำพิธีเลี้ยง ผีฝายมีแก้มืองแก่ฝายเป็นผู้ ประกอบพิธี ถวายเครื่องบูชา ประกอบด้วย กรวยดอกไม้ ธูปเทียน เหล้าพื้นบ้าน ไก่ หรือหมู แล้วแต่ละฝายจะตกลง กัน -เป็นการเตรียมซ่อมฝายทุก ฝายร่องเหมืองทุกเส้น มี สมาชิกเหมืองแต่ละเส้นมา ช่วยกัน ระยะเวลา ๑-๓ วัน	พฤษภาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๑๓.	หว่านกล้า	ทุ่งนา	ชาวบ้านเตรียมต้นกล้าสำหรับ ปลูกในฤดูทำนา	มิถุนายน	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๑๔.	หล่อเทียน/ ถวายเทียน พรรษา	ทุกวัดในตำบล แม่ทา	บุคลากรองค์การบริหารส่วน ตำบลแม่ทากับประชาชนใน ตำบลแม่ทาหล่อเทียนแล้ว นำไปถวายในแต่ละวัดของ ตำบลแม่ทาเนื่องในประเพณี วันเข้าพรรษา	มิถุนายน (ก่อนวัน เข้าพรรษา)	ทำ กิจกรรม ทุกปี

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม ทาง วัฒนธรรม	สถานที่จัด กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ช่วงเวลา	หมายเหตุ/ แต่งกาย
๑๕.	แฮกนา	นาในตำบลแม่ ทา	เป็นกิจกรรมปลูกนาตรงมูมนนา เพื่อทำพิธีบูชาผีไโฮ้ผีนา โดยจะ ปลูก ๙-๑๒ กอในลักษณะ สี่เหลี่ยมในวันที่เป็นวันมงคล ก่อนปลูกจริง มีการบูชาด้วย กรวยดอกไม้ธูปเทียน เชื่อว่า จะช่วยให้การปลูกข้าวในนา จะออกงามให้ผลผลิตดี	มิถุนายน	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๑๖.	เข้าพรรษา	ทุกวัดในตำบล แม่ทา	ทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ทำ สมาธิอุทิศส่วนกุศล	(วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘) ๑๗ กรกฎาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๑๗.	ธรรมะสัญจร	วัด/โรงเรียน	เพื่อเป็นการเผยแผ่ธรรมะ	กรกฎาคม- ตุลาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๑๘.	วันออก พรรษา	วัดทุกวัดใน ตำบลแม่ทา	ทำบุญตักบาตร ปวารณาออก พรรษา ระยะเวลาจัดกิจกรรม ๑ วัน	ตุลาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๑๙.	ทำบุญตัก บาตรเทโว- โรหณะ	วัดในตำบลแม่ ทา	ทำบุญตักบาตร ระยะเวลา ๑ วัน แรม ๑ ค่ำ เดือน เกียง เหนือ	ตุลาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๒๐.	ทำบุญ ทอดกฐิน	วัดในตำบลแม่ ทา	เริ่มตั้งแต่ แรม ๑ ค่ำ เดือน เกียง เหนือ ถึง ออก ๑๕ ค่ำ เดือน ยี่ เหนือ	ตุลาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๒๑.	เกี่ยวข้าว นวดข้าว	ทุ่งนาหมู่ที่ ๑- ๗ ตำบลแม่ทา	เก็บเกี่ยวข้าวที่ปลูก มีการลงแขกช่วยกัน	ตุลาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๒๒.	ลอยกระทง (ยี่เป็ง)	ริมน้ำและวัดใน ตำบลแม่ทา	ตอนเช้าทำบุญตักบาตร ตอน กลางวันฟังเทศน์ ตอน กลางคืนฟังธรรมส่งประทีป จตุรปูเทียนขอขมาแม่น้ำที่ได้ ใช้อาบ ใช้บริโภค และทำ การเกษตร มีการลอยกระทง	พฤศจิกายน	ทำ กิจกรรม ทุกปี

ลำดับ ที่	ชื่อกิจกรรม ทาง วัฒนธรรม	สถานที่จัด กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ช่วงเวลา	หมายเหตุ/ แต่งกาย
			จุดประทัดเฉลิมฉลอง ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม ๑ วันคือ ออก ๑๕ คำ เดือนยี่ เป็ง		
๒๓.	เทศน์ธรรม มหาชาติ ล้านนา	วัดในตำบลแม่ ทา	ทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ เรื่องพระเวสสันดรชาดก จัดกิจกรรม ๑ วัน คือ แรม ๑ ค่ำ เดือน ยี่ เหนือ	ธันวาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๒๔.	สวดมนต์ข้าม ปี	วัดในตำบลแม่ ทา	ทำบุญตักบาตร พระสงฆ์และ ศาสนิกชนสวดมนต์ข้ามปี จัดกิจกรรม ๑ วัน คือวันที่ ๓๑ ธ.ค.	ธันวาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี
๒๕.	เข้ากรรม	วัด/สุสาน	เป็นเป็นการปฏิบัติธรรมช่วง ฤดูหนาว ระยะเวลาจัด กิจกรรม ๗ วัน	ธันวาคม	ทำ กิจกรรม ทุกปี

(ค) ผลิตภัณฑ์โอท็อป

ลำดับ	ชื่อผลิตภัณฑ์	รูปภาพ	ขนาดปริมาตร บรรจุ	ราคา/หน่วย
๑	เครื่องดื่มกระเจี๊ยบ		๒๐/๖๐ กรัม	๔๐/๑๒๐
๒	เครื่องดื่มมะตูม		๒๐/๖๐ กรัม	๔๐/๑๒๐
๓	เครื่องดื่มใบบัวบก		๒๐/๖๐ กรัม	๔๐/๑๒๐

ลำดับ	ชื่อผลิตภัณฑ์	รูปภาพ	ขนาดปริมาณบรรจุ	ราคา/หน่วย
๔	เครื่องดื่มตะไคร้ใบเตย	 45 -	๒๐/๖๐ กรัม	๔๐/๑๒๐
๕	เครื่องดื่มคาวตอง		๒๐/๖๐ กรัม	๔๐/๑๒๐
๖	เครื่องดื่มรางจืด		๒๐/๖๐ กรัม	๔๐/๑๒๐
๗	เครื่องดื่มเชียงดา		๒๐/๖๐ กรัม	๔๐/๑๒๐
๘	เครื่องดื่มมะรุม		๒๐/๖๐ กรัม	๔๐/๑๒๐
๙	ชาดำรับมะรุม		๒๐ กรัม	๔๐
๑๐	ชาดำรับเชียงดา		๒๐ กรัม	๔๐
๑๑	เครื่องดื่ม กระเจี๊ยบ (กล่อง)		๔๐ กรัม	๗๐

ลำดับ	ชื่อผลิตภัณฑ์	รูปภาพ	ขนาดปริมาณ บรรจุ	ราคา/หน่วย
๑๒	เครื่องดื่มใบบัวบก		๔๐ กรัม	๗๐
๑๓	เครื่องดื่มตะไคร้ใบเตย		๔๐ กรัม	๗๐
๑๔	เครื่องดื่มมะตูม		๔๐ กรัม	๗๐
๑๕	มะขามแก้ว			๒๕/๕๐
๑๖	ลำไยอบแห้ง		๒๕๐ กรัม	๑๕๐
๑๗	ยาตมสมุนไพร		๒ กรัม	๒๕
๑๘	พวงหรีด			๓๐๐-๘๐๐
๑๙	สบู่ก้อน		๗๐ กรัม	๗๐

ลำดับ	ชื่อผลิตภัณฑ์	รูปภาพ	ขนาดปริมาตร บรรจุ	ราคา/หน่วย
๒๐	สบู่เหลว		๑๐๐/๒๕๐/๔๐๐ กรัม	๔๕/๘๕/๑๔๕
๒๑	สมุนไพรแช่เท้า		๓๕/๖๐ กรัม	๓๕/๖๐ บาท
๒๒	ลูกประคบสมุนไพร		๑๐๐ กรัม	๘๐ บาท

๒.๔ สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ราบเชิงเขา มีเทือกเขาน้อยใหญ่สลับซับซ้อน สภาพดินทั่วไป เป็นดินร่วนปนทราย เหมาะสำหรับการเกษตรกรรม

๒.๕ สภาพภูมิอากาศ

จากรายงานพายุหมุนเขตร้อนที่เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ครอบคลุมในปี ๒๕๖๑ (ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา มกราคม ๒๕๖๒) พบว่า พายุหมุนเขตร้อนทั้งหมด ๑๔ ลูก ที่เคลื่อนผ่านเข้ามาหรือก่อตัวขึ้นในบริเวณพื้นที่ครอบคลุมในปีนี้เป็นพายุที่ก่อตัวขึ้นในมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตกและทะเลจีนใต้ทั้งหมด ซึ่งในจำนวนนี้มีเพียง ๒ ลูก คือ พายุดีเปรสชัน ๓ (TD ๓) และ พายุโซนร้อน "เบบินคา" (BEBINCA, ๑๘๑๖) พายุที่เคลื่อนผ่านภาคเหนือ คือ พายุโซนร้อน "เบบินคา" (BEBINCA, ๑๘๑๖) เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อน "เบบินคา" (BEBINCA, ๑๘๑๖) ซึ่งเคลื่อนตัวทางทิศตะวันตกเข้าสู่บริเวณอ่าวตังเกี๋ยในช่วงเช้าของวันที่ ๑๖ ส.ค. ก่อนเคลื่อนขึ้นฝั่งประเทศเวียดนามตอนบนในช่วงเช้าของวันที่ ๑๗ ส.ค. จากนั้นได้เคลื่อนตัวเข้าสู่ประเทศลาวตอนบนแล้วอ่อนกำลังลงเป็นพายุดีเปรสชันในช่วงบ่ายของวันเดียวกัน ก่อนจะเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยบริเวณตอนบนสุดของจังหวัดน่านแล้วเคลื่อนผ่านประเทศลาวเข้าสู่บริเวณประเทศไทยอีก

ครั้งบริเวณจังหวัดเชียงรายในช่วงเช้ามีดของวันที่ ๑๘ ส.ค. แล้วเคลื่อนผ่านบริเวณจังหวัดเชียงใหม่เข้าสู่ประเทศเมียนมาและอ่อนกำลังลงเป็นหย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงปกคลุมบริเวณประเทศเมียนมาในเวลาต่อมา อิทธิพลของพายุลูกนี้ทำให้ภาคเหนือมีฝนมากกว่าร้อยละ ๗๕ ของพื้นที่ที่มีฝนหนักถึงหนักมากบางแห่ง โดยเฉพาะในช่วงวันที่ ๑๖-๑๘ ส.ค. มีฝนหนักถึงฝนหนักมากหลายพื้นที่บริเวณจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ พะเยา และน่าน

อุณหภูมิ เฉลี่ยตลอดปี ๒๖.๐๗ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปี ๓๒.๓๘ องศาเซลเซียส โดยพบอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน คือ ๓๖.๖๐ องศาเซลเซียส และพบอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปี ๒๑.๑๘ องศาเซลเซียส โดยพบอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคม คือ ๑๕.๔๐ องศาเซลเซียส

ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปี ๑,๑๕๒.๓ มิลลิเมตร โดยในเดือนสิงหาคม มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด ๒๑๖.๖๐ มิลลิเมตร และเดือนมกราคมมีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด คือ ๑๐.๔๐ มิลลิเมตร

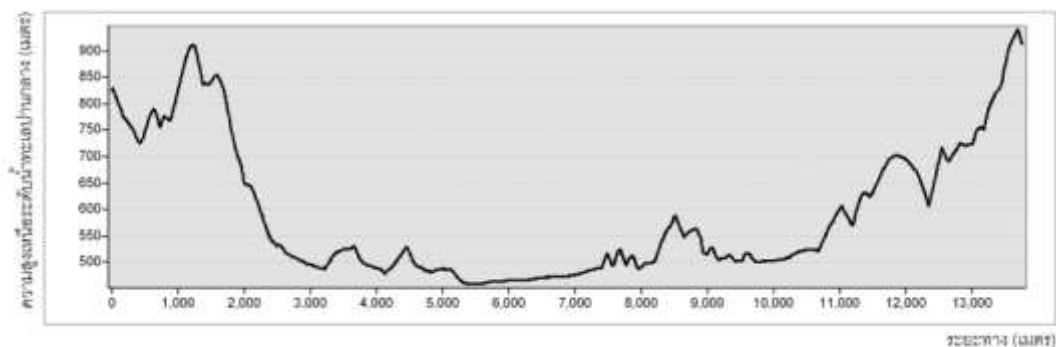
ความชื้นสัมพัทธ์ มีความชื้นสัมพัทธ์ตลอดปี ๗๑.๖๐ เปอร์เซ็นต์ สูงสุดในเดือนสิงหาคมและกันยายน เท่ากับ ๘๒.๐๐ เปอร์เซ็นต์ และต่ำสุดในเดือนมีนาคม เท่ากับ ๕๔.๐๐ เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูก ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration : ETo) ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรม Cropwat for Windows Version ๘ โดยพิจารณาจากระยะเวลาช่วงที่เส้นน้ำฝนอยู่เหนือเส้น ๐.๕ ETo เป็นหลัก เพื่อหาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช ของตำบลแม่ทา อำเภอแม่ฮ่อน จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก จะอยู่ในช่วงปลายเดือนเมษายนถึงปลายเดือนกลางเดือนพฤศจิกายน เนื่องจากดินยังคงมีความชื้นหลงเหลืออยู่ พอเพียงพอสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผักอายุ หลังจากหมดฤดูฝนประมาณหนึ่งเดือน และอาจใช้แหล่งน้ำในไร่นาช่วยเสริมการเพาะปลูกได้บ้าง แต่ทั้งนี้ควรวางแผนจัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

๒) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก แบ่งเป็นช่วงขาดน้ำ มีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อยหรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืชจะอยู่ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนมีนาคมของทุกปี ในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าได้รับน้ำชลประทานช่วยก็สามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้ช่วงน้ำมากเกินพออยู่ในช่วงกลางเดือนเมษายนถึงปลายเดือนกันยายน เป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนมากบริเวณที่ลุ่มหรือบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ อาจเกิดน้ำท่วมซึ่งส่งผลเสียหายกับผลผลิตได้ (รูปที่ ๒-๓)

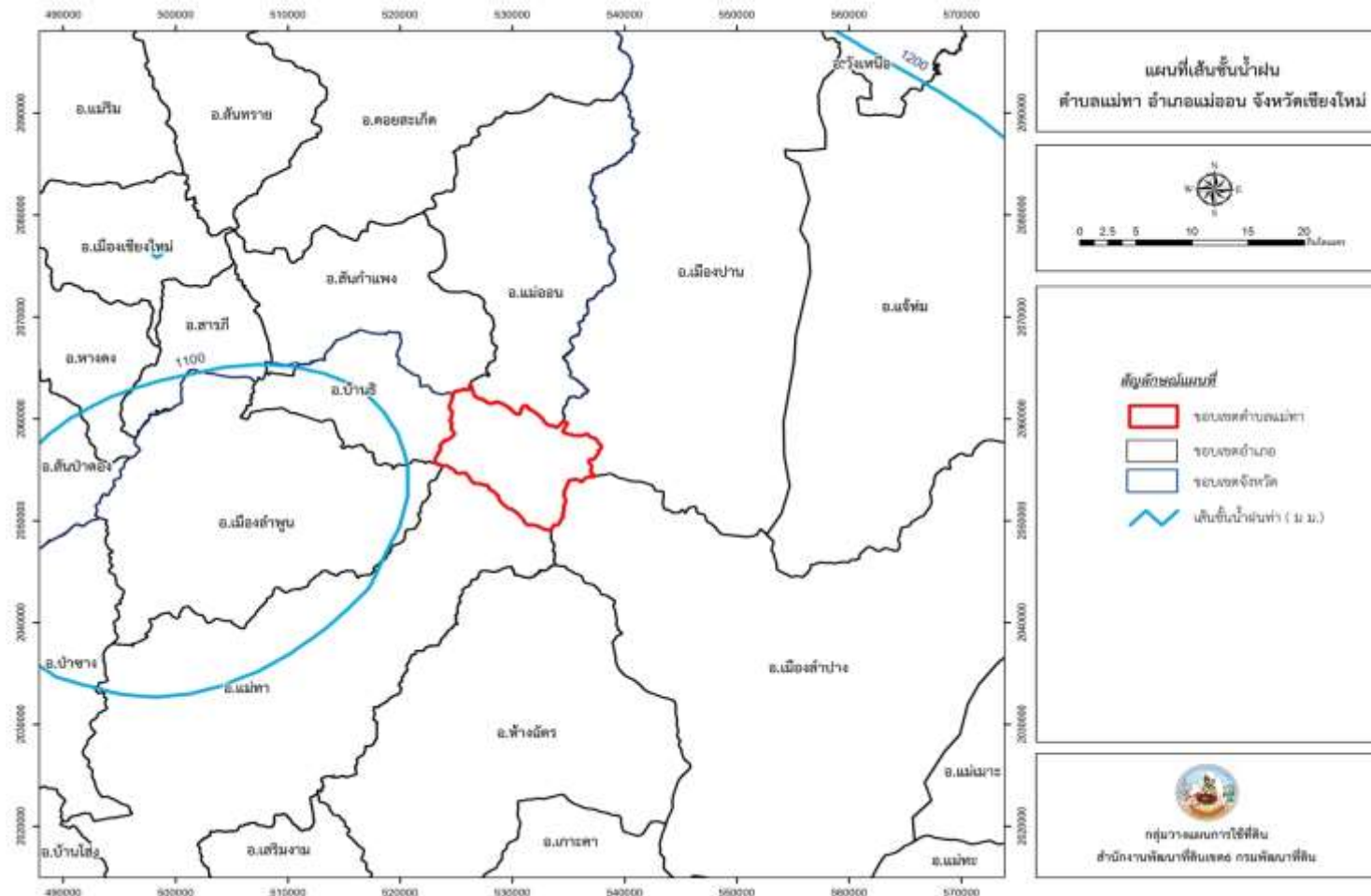
สภาพภูมิประเทศ ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

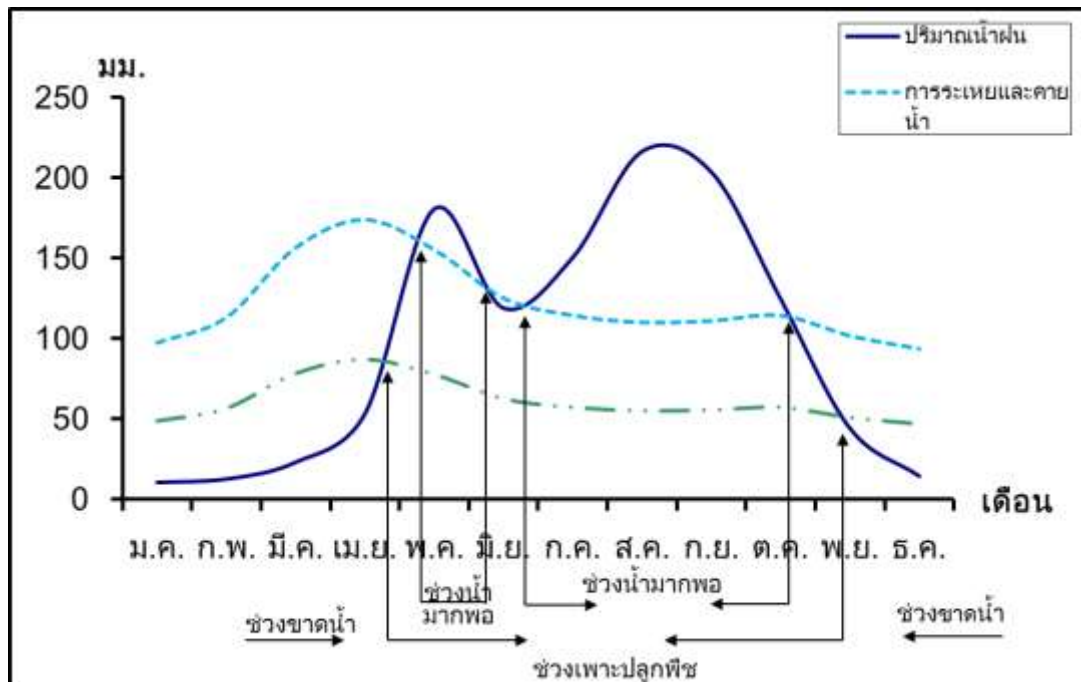
รูปที่ ๒-๒ สภาพภูมิประเทศตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ ๒-๑ สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

อุณหภูมิ (°ซ)	ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	ปริมาณแสง	ความเร็วลม	ปริมาณฝนใช้การ	การระเหยและการคายน้ำอ้างอิง
เฉลี่ย	(เปอร์เซ็นต์)	(มม.)	(ชม./วัน)	(กม./วัน)	(มม.)	(มม.)
๒๑.๘	๖๙.๐	๑๐.๔	๘.๓	๖๔.๓	๑๐.๒	๙๗.๓
๒๔.๑	๕๙.๐	๑๒.๕	๙.๐	๘๔.๑	๑๒.๓	๑๑๓.๑
๒๗.๒	๕๔.๐	๒๓.๐	๘.๖	๑๑๓.๘	๒๒.๒	๑๕๖.๖
๒๙.๔	๕๘.๐	๕๓.๒	๘.๔	๑๔๓.๕	๔๘.๗	๑๗๔.๐
๒๘.๔	๗๒.๐	๑๘๐.๗	๖.๘	๑๔๘.๕	๑๒๘.๕	๑๕๕.๓
๒๗.๙	๗๗.๐	๑๑๘.๙	๔.๗	๑๓๘.๖	๙๖.๓	๑๒๕.๑
๒๗.๓	๗๙.๐	๑๕๐.๖	๓.๖	๑๒๓.๗	๑๑๔.๓	๑๑๔.๔
๒๖.๙	๘๒.๐	๒๑๖.๖	๓.๘	๑๐๘.๙	๑๔๑.๕	๑๑๐.๑
๒๖.๙	๘๒.๐	๒๐๓.๖	๕.๐	๑๐๓.๙	๑๓๗.๓	๑๑๑.๐
๒๖.๓	๗๙.๐	๑๒๔.๕	๖.๓	๙๙.๐	๙๙.๗	๑๑๔.๔
๒๔.๕	๗๕.๐	๔๔.๐	๗.๓	๘๔.๑	๔๐.๙	๑๐๑.๗
๒๒.๑	๗๓.๐	๑๔.๓	๗.๖	๗๙.๒	๑๔.๐	๙๓.๖
-	-	๑,๑๕๒.๓	๗๙.๕	๑,๒๙๑.๕	๘๖๕.๙	๑,๔๖๖.๖
๒๖.๑	๗๑.๖	-	-	-	-	-

รูปที่ ๒-๓ เส้นชั้นน้ำฝนในคาบ ๓๐ ปี (พ.ศ.๒๕๓๑-๒๕๖๐) ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ ๒-๔ สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดเชียงใหม่

หมายเหตุ : จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version ๘.๐

๒.๖ สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสำรวจโดย กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน (๒๕๖๑) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

(๑) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ ๑,๒๑๙ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๓๗ ของพื้นที่ตำบล

(๒) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ ๙,๒๒๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑๓.๕๘ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

(๒.๑) นาข้าว มีเนื้อที่ ๔,๐๗๒ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๙๐ ของพื้นที่ตำบล

(๒.๒) พืชไร่ มีเนื้อที่ ๒,๔๓๙ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๕๔ ของพื้นที่ตำบล

(๒.๓) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ ๓๒๖ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๖ ของพื้นที่ตำบล

(๒.๔) ไม้ผล มีเนื้อที่ ๒,๓๐๑ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๓๕ ของพื้นที่ตำบล

(๒.๕) พืชสวน มีเนื้อที่ ๖ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๒ ของพื้นที่ตำบล

(๒.๖) ไร่นาเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ ๓๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๔ ของพื้นที่ตำบล

(๒.๗) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ ๕๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๗ ของพื้นที่ตำบล

พื้นที่ตำบล

(๓) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ ๕๖,๗๙๒ ไร่ หรือร้อยละ ๘๒.๒๑ ของพื้นที่ตำบล

(๔) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ ๔๑๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๐ ของพื้นที่ตำบล

(๕) พื้นที่เบ็ดเตล็ดอื่นๆ มีเนื้อที่ ๑,๓๙๒ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๐๒ ของพื้นที่ตำบล

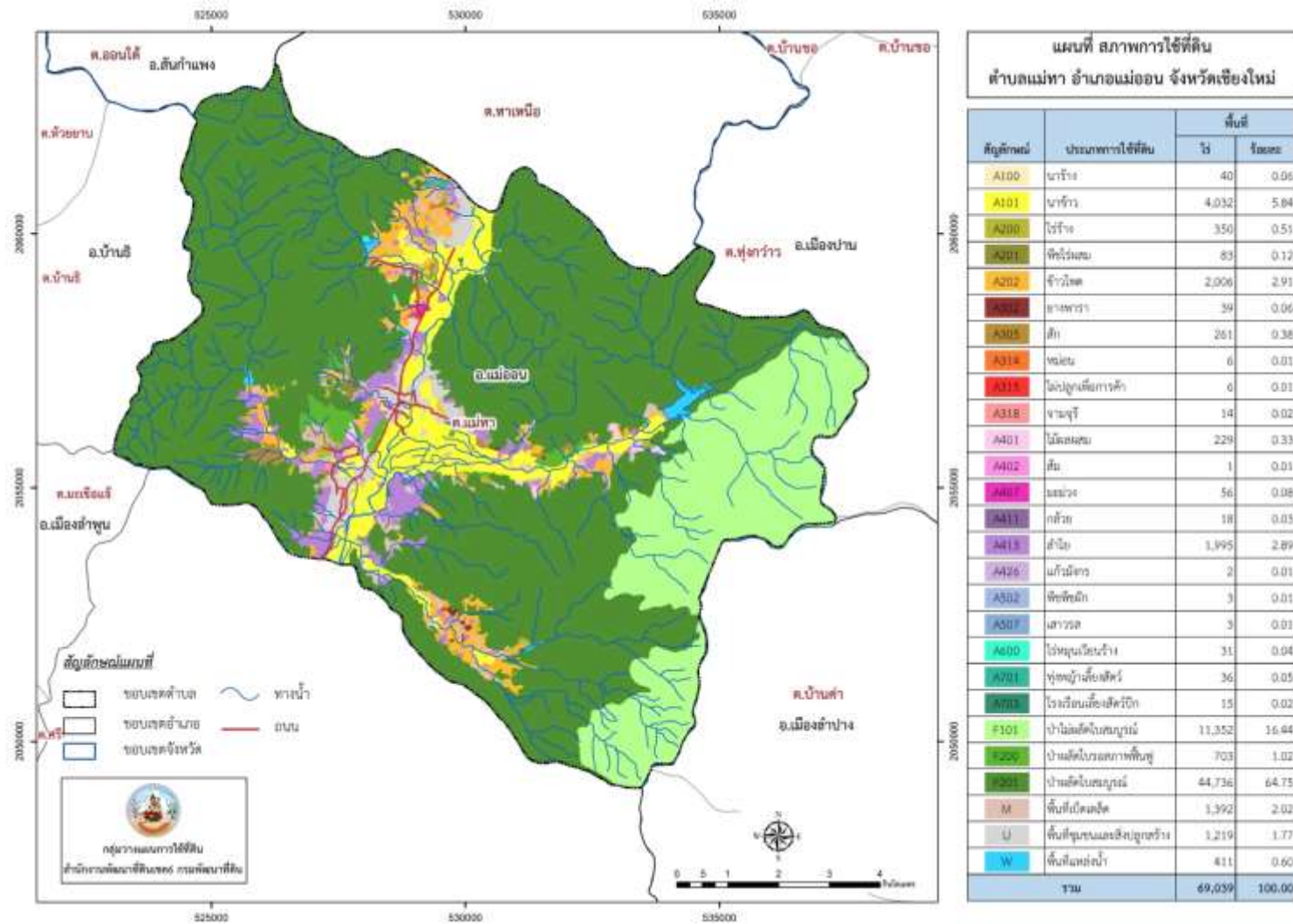
ดังรายละเอียดใน ตารางที่ ๒-๒

ตารางที่ ๒-๒ สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑,๒๑๙	๑.๓๗
A	พื้นที่เกษตร	๙,๒๒๖	๑๓.๕๘
A๑๐๐	นาไร่	๔๐	๐.๐๖
A๑๐๑	นาข้าว	๔,๐๓๒	๕.๘๔
A๒๐๐	ไร่ร้าง	๓๕๐	๐.๕๑
A๒๐๑	พืชไร่ผสม	๘๓	๐.๑๒
A๒๐๒	ข้าวโพด	๒,๐๐๖	๒.๙๑
A๓๐๒	ยางพารา	๓๙	๐.๐๖
A๓๐๕	สั๊ก	๒๖๑	๐.๓๘
A๓๑๔	หม่อน	๖	๐.๐๑
A๓๑๕	ไม้ปลูกเพื่อการค้า	๖	๐.๐๑
A๓๑๘	จามจุรี	๑๔	๐.๐๒
A๔๐๑	ไม้ผลผสม	๒๒๙	๐.๓๓
A๔๐๒	ส้ม	๑	๐.๐๑
A๔๐๗	มะม่วง	๕๖	๐.๐๘
A๔๑๑	กล้วย	๑๘	๐.๐๓
A๔๑๓	ลำไย	๑,๙๙๕	๒.๘๙
A๔๒๕	แก้วมังกร	๒	๐.๐๑
A๕๐๒	พืชผัก	๓	๐.๐๑
A๕๐๗	เสาวรส	๓	๐.๐๑
A๖๐๐	ไร่มุขเวียนร้าง	๓๑	๐.๐๔
A๗๐๑	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	๓๖	๐.๐๕
A๗๐๓	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	๑๕	๐.๐๒
F	พื้นที่ป่าไม้	๕๖,๗๙๒	๘๒.๒๑

F๑๐๑	ป่าผลัดใบไม่สมบูรณ์	๑๑,๓๕๒	๑๖.๔๔
F๒๐๐	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	๗๐๓	๑.๐๒
F๒๐๑	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	๔๔,๗๓๖	๖๔.๗๕
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑,๓๙๒	๑.๗๗
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	๔๑๑	๐.๖๐
รวมเนื้อที่ทั้งหมด			๑๐๐.๐๐

ที่มา : กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน (๒๕๖๑)

รูปที่ ๒-๕ สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

๒.๗ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๒.๗.๑) สภาพสังคมโดยทั่วไป

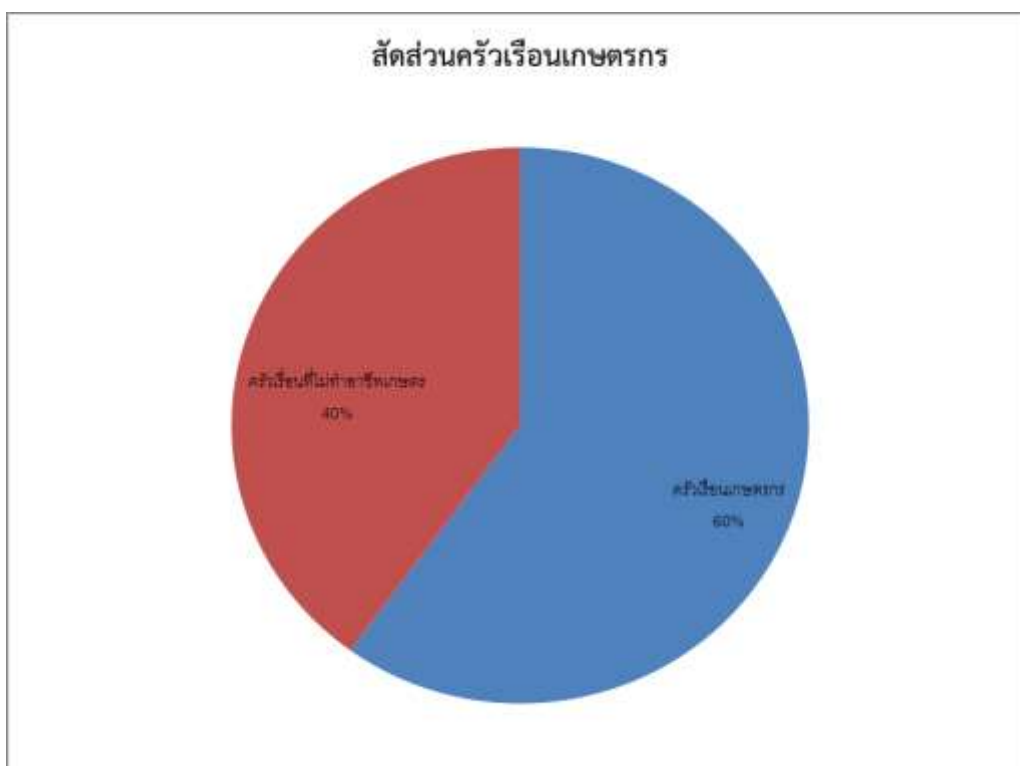
(๑) ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยปี ๒๕๖๑ (ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๖๑) พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลแม่ทา มีประชากรรวม ๔,๖๔๖ คน จำนวน ๑,๔๙๒ หลังคาเรือน จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ๘๙๖ หลังคาเรือน จำนวนครัวเรือนที่ไม่ได้ทำอาชีพการเกษตร ๕๙๖ หลังคาเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๐ และ ๔๐ ตามลำดับ โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ย ๑๒.๐๓ ไร่ต่อครัวเรือน (ตารางที่ ๒-๓ และรูปที่ ๒-๖)

ตารางที่ ๒-๓ จำนวนประชากรในพื้นที่ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๑

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ประชากรรวม (คน)	๔,๖๔๖	-
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด (หลังคาเรือน)	๑,๔๙๒	๑๐๐.๐๐
จำนวนครัวเรือนเกษตรกร (หลังคาเรือน)	๘๙๖	๖๐
จำนวนครัวเรือนที่ไม่ได้ทำอาชีพการเกษตร (หลังคาเรือน)	๕๙๖	๔๐

ที่มา : กรมการปกครอง (๒๕๖๑)

รูปที่ ๒-๖ สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร

(๒) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือน

แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่

- ลำน้ำ และลำห้วย ๕ สาย

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่

- ฝาย ๑๖ แห่ง
- บ่อน้ำตื้น ๓๙ แห่ง
- บ่อโยก ๑๒ แห่ง
- อื่น ๆ (อ่างเก็บน้ำ) ๒ แห่ง
- ประปาภูเขา ๗ แห่ง
- ประปาหมู่บ้าน ๓ แห่ง
- ฝายชะลอน้ำ (กรมพัฒนาที่ดิน) ๕๐ แห่ง

ในส่วนของน้ำดื่ม น้ำใช้ มีการใช้น้ำประปา และส้วมรดน้ำใช้ทุกหมู่บ้าน

(๓) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ มีวัด/ที่พิกสงฆ์/สำนักสงฆ์ ๕ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/อนุบาล ๑ แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา ๑ แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ๑ แห่ง ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ๑ แห่ง ที่อ่านหนังสือ/ห้องสมุด ๕ แห่ง

(๔) การศึกษา จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรอายุ ๑๕ – ๖๐ ปีเต็มร้อยละ ๙๙ อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ เด็กนักเรียน เด็กอายุ ๖ – ๑๔ ปี ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครบ ๑๐๐ % ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ หรือเทียบเท่า และที่ไม่ได้เรียนต่อมีงานทำ ร้อยละ ๙๙ ด้านการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ปัญหา คือ ยังไม่สามารถที่จะแข่งขันกับเมืองใหญ่ๆ ได้ การแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดกิจกรรมให้กับเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนอาหารเสริมนม อาหารกลางวัน ในกับทางโรงเรียนในเขตพื้นที่ และร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ กับทางโรงเรียน

(๕) การมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มอาชีพ กองทุน ประชากรที่เข้าร่วมทั้งหมด ๕๒๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๔ ของประชากรทั้งหมดของตำบลแม่ทา และผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ภูมิปัญญาชาวบ้าน/ปราชญ์ชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ ๖.๗๔ ของประชากรตำบลแม่ทาที่สำรวจทั้งหมด

ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒-๔

ตารางที่ ๒-๔ สภาพสังคมในพื้นที่ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๑

สภาพสังคมเทศบาลตำบลแม่ทา	
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน (แห่ง)	
วัด/ที่พักสงฆ์/สำนักสงฆ์	๕
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/อนุบาล	๑
โรงเรียนประถมศึกษา	๑
โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	๑
ที่อ่านหนังสือ/ห้องสมุด	๕
ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน	๑
ลาน/สนามกีฬา	๒
สถานที่พักผ่อน/สวนสาธารณะ	๑
สนามเด็กเล่น	๑
การศึกษา (ร้อยละ)	
ศึกษาอยู่ในระบบ	
ชั้นก่อนประถมศึกษา	๑๖.๕๗
ชั้นป.๑ - ม.๓	๘๓.๔๓

(๖) หมอдинอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอдинอาสาในตำบลแม่ทา มีจำนวน ๘ ราย คือ

๑. นายกำจัด อะติละ	หมอдинอาสาประจำตำบลแม่ทา
๒. นายกฤษณะ ถาคำมา	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านทาม่อน
๓. นายอินทร ปุเพย	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านท่าข้าม
๔. นายศรีภูมิ โพธิ์สุ	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านค้อกลาง
๕. นายสุทธิพร ปาลี	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านห้วยทราย
๖. นางชุติมา คำอิน	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านป่านอต
๗. นายจำนง งอกงาม	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านดอนชัย
๘. นายอุดม กำเพ็ญ	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านใหม่ดอนชัย

(๗) การถือครองที่ดิน

(๗.๑) การถือครองที่ดินในภาพรวม

ตารางที่ ๒-๕ การถือครองที่ดินตำบลแม่ทา

ปี	ประชากร (คน)	การถือครองที่ดิน	
		เฉลี่ยที่ดินทั้งตำบล ไร่/คน	เฉลี่ยที่ดินการเกษตร เฉพาะครัวเรือนเกษตรกร (ไร่/ครัวเรือน)
๒๕๖๑	๔,๖๔๖	๑๕.๗๑	๑๒.๐๓

(๗.๒) ปัญหาการถือครอง

ปัญหาการถือครองมี ๓ ประการ คือ

(๗.๒.๑) ปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์

กลุ่มประชากรที่เป็นผู้ไร้กรรมสิทธิ์ คือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ของรัฐ เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ ที่ราชพัสดุ ที่สาธารณะประโยชน์ มีที่ดินทำกินอยู่แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์รวมทั้งไม่มีการอนุญาตให้มีสิทธิทำกิน เป็นการเข้าทำกินและถือครองที่ดินมือเปล่า บางรายอ้างว่ามี ภ.บ.ท. ๕ คือการเสียภาษีที่ดินแต่ ภ.บ.ท. ๕ มิใช่เอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน และในพื้นที่ป่าไม้นั้น กรมป่าไม้ได้เคยแจ้งให้จังหวัดต่างๆ ยุติการเก็บ ภ.บ.ท. ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ในปี ๒๕๕๙ ไม่มีข้อมูลจากคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติว่ามีผู้ไร้กรรมสิทธิ์ ที่มาขึ้นทะเบียนมากถึง ๔๑๒,๖๓๒ ราย

ข้อมูลผู้ไร้กรรมสิทธิ์ ในปัจจุบันให้ประสานขอข้อมูลจากสำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินสาขา และสำนักงานที่ดินอำเภอ ซึ่งดำเนินการภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด)

(๗.๒.๒) ปัญหาการไร้ที่ดินทำกิน

กลุ่มประชากรที่ไร้ที่ดินทำกิน คือผู้ที่ไร้ที่ดินทำกิน มิใช่ผู้ที่ทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐ ปัจจุบันอาจจะเป็นผู้เข้าที่ดินทำกินหรือเป็นแรงงานรับจ้าง

ข้อมูลผู้ไร้ที่ดินทำกินในปัจจุบันให้ประสานขอข้อมูลจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จังหวัดต่างๆ ในปี ๒๕๕๙ ส.ป.ก. ได้รายงานให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ทราบว่ามีผู้ไร้ที่ดินทำกินมากถึง ๔๐๐,๔๒๒ ราย

(๗.๒.๓) ปัญหาการเช่าที่ดินทำการเกษตร

กลุ่มประชากรที่มีปัญหาการเช่าที่ดิน คือผู้เช่าที่ดินทำกินในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยผู้ไร้ที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินน้อยไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

ข้อมูลผู้เช่าที่ดินในปัจจุบัน ไม่มีหน่วยงานที่ดำเนินการโดยตรง โดยที่ข้อมูลพื้นที่ที่เกษตรกรเช่าซึ่งปรากฏในเอกสารของ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ระบุเฉพาะ "พื้นที่เช่า" ว่ามีเนื้อที่ประมาณ ๓๐ ล้านไร่ แต่มิได้ระบุจำนวนผู้เช่า อีกส่วนราชการหนึ่งที่มีข้อมูลการเช่าที่ดิน คือ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

อนึ่งการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรมีแนวคิด ๒ ด้าน คือด้านที่ดี เป็นการเข้าสู่ที่ดิน (Access) ของผู้ไร้ที่ดินทำกินได้เร็วที่สุด ส่วนแนวคิดด้านที่ไม่เห็นด้วยคือ ผู้เช่าต้องจ่ายค่าเช่าในรูปตัวเงินหรือผลผลิตพืชบางรายในอัตราที่สูง

ปัญหาที่ ๓ ประการนี้จำเป็นจะต้องนำมาวิเคราะห์ในแผนการใช้ที่ดินตำบล โดยเฉพาะในพื้นที่จัดที่ดินทำกินของ คทช. ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตป่าสงวนแห่งชาติมีความลาดชัน เช่นกรณีของตำบลแม่สา อ.เวียงสา จ.น่าน

(๘) สภาพเศรษฐกิจในภาพรวม ^{๑)}

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย (๑) การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม (๒) แรงงาน และ (๓) รายได้-รายจ่าย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๘.๑) การประกอบอาชีพ

(๘.๑.๑) ด้านเกษตรกรรม

เกษตรกรทำการเกษตรโดยปลูกข้าวเป็นหลัก รองลงมาปลูกข้าวโพดฝักอ่อน นอกจากนั้นยังปลูกพืชอื่น ๆ เช่น ลำไย เสาวรส ถั่วเขียว และผักต่างๆ การเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคและเสริมรายได้ เช่น ไก่ ไก่เนื้อ หมู เป็ด และไก่ เป็นต้น (รูปที่ ๒-๗)

(๘.๑.๒) ด้านอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น จักสาน เย็บผ้า เป็นต้น เกษตรกรในพื้นที่ยังมีการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ทา พบว่ามีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่หลากหลาย กระจายอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน เช่น กลุ่มอาชีพโคนม กลุ่มอาชีพโคเนื้อ/โคขุน กลุ่มอาชีพผลิตน้ำพริกตาแดง กลุ่มอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เป็นต้น โดยวิสาหกิจชุมชนเหล่านี้ จัดเป็นกลุ่มกิจกรรมของชุมชน เป็นการรวมกลุ่มที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของกลุ่มเข้มแข็งขึ้น

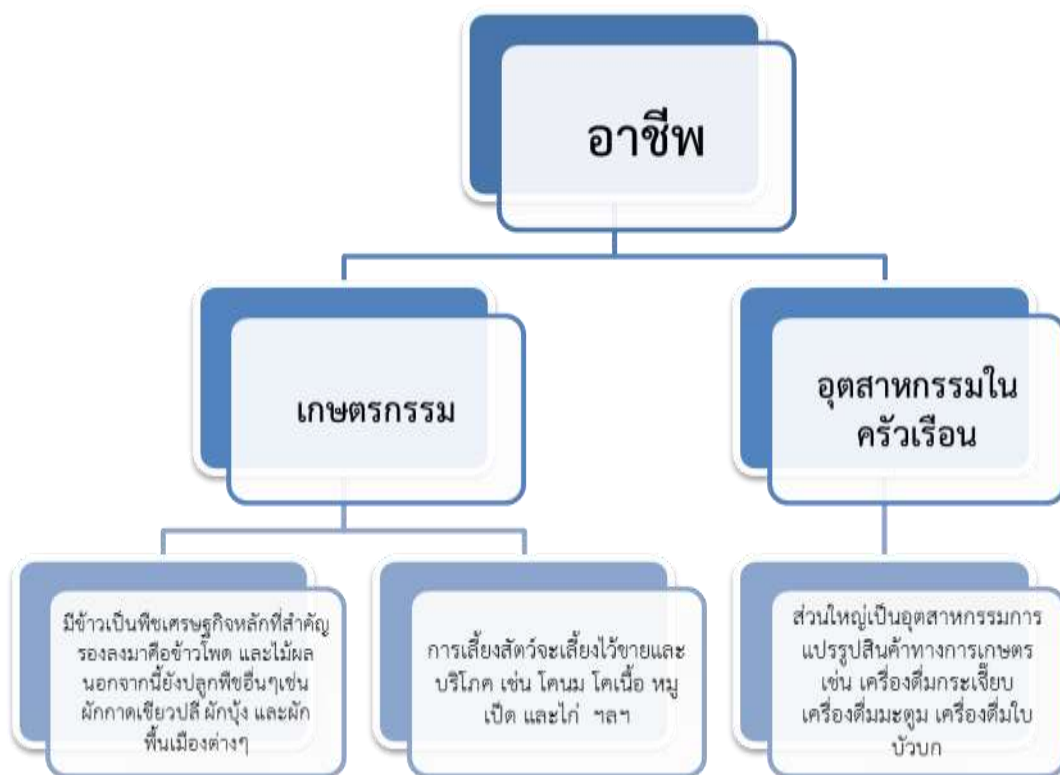
(๘.๒) ด้านแรงงาน

จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) พบว่า ประชากรที่มีอายุ ๑๕ – ๖๐ ปี ได้รับค่าแรงในพื้นที่เฉลี่ยวันละ ๓๐๑ บาท ต่ำกว่าระดับจังหวัดที่กำหนดอัตราค่าแรงขั้นต่ำวันละ ๓๑๕ บาท โดยเฉพาะแรงงานด้านการเกษตร ประชากรอายุระหว่าง ๒๕ – ๕๐ ปี บางส่วนไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ รวมทั้งแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศ ปัญหาที่พบคือ ประชากรต้องไปทำงานนอกพื้นที่ในเมืองที่มีโรงงานอุตสาหกรรม บริษัท ห้างร้านใหญ่ๆ เพราะในพื้นที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานเยอะ พื้นที่ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัย ปัญหานี้ยังไม่สามารถแก้ไขได้

(๘.๓) รายได้-รายจ่าย

รายได้มาจากการทำเกษตรกรรม (ทำนา เลี้ยงโคนม ไก่เนื้อ) รับจ้าง รับราชการ และอาชีพเสริม (จักรสาน นวดแผนไทย) จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี ๒๕๖๑ พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย ๒๒๖,๐๖๐.๔๓ บาทต่อปี และรายได้บุคคลเฉลี่ย ๗๓,๒๓๐.๘๔ บาทต่อปี ในส่วนของด้านรายจ่าย มีรายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย ๑๓๕,๘๑๓.๕๐ บาทต่อปี และรายจ่ายบุคคลเฉลี่ย ๔๓,๙๕๕.๙๒ บาทต่อปี ตารางที่ ๒-๖ และ ตารางที่ ๒-๗) เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า รายจ่ายของครัวเรือนส่วนใหญ่ใช้ไปในการอุปโภค บริโภคที่จำเป็น รองลงมาเป็นต้นทุนการผลิตคิดเป็นร้อยละ ๕๗ และ ๒๕ ตามลำดับ

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของพืชชนิดต่างๆ ให้ดูในภาคผนวกที่ ๑

รูปที่ ๒-๗ การประกอบอาชีพของประชากร

ตารางที่ ๒-๖ รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลแม่ทา อำเภอม่อน จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๒

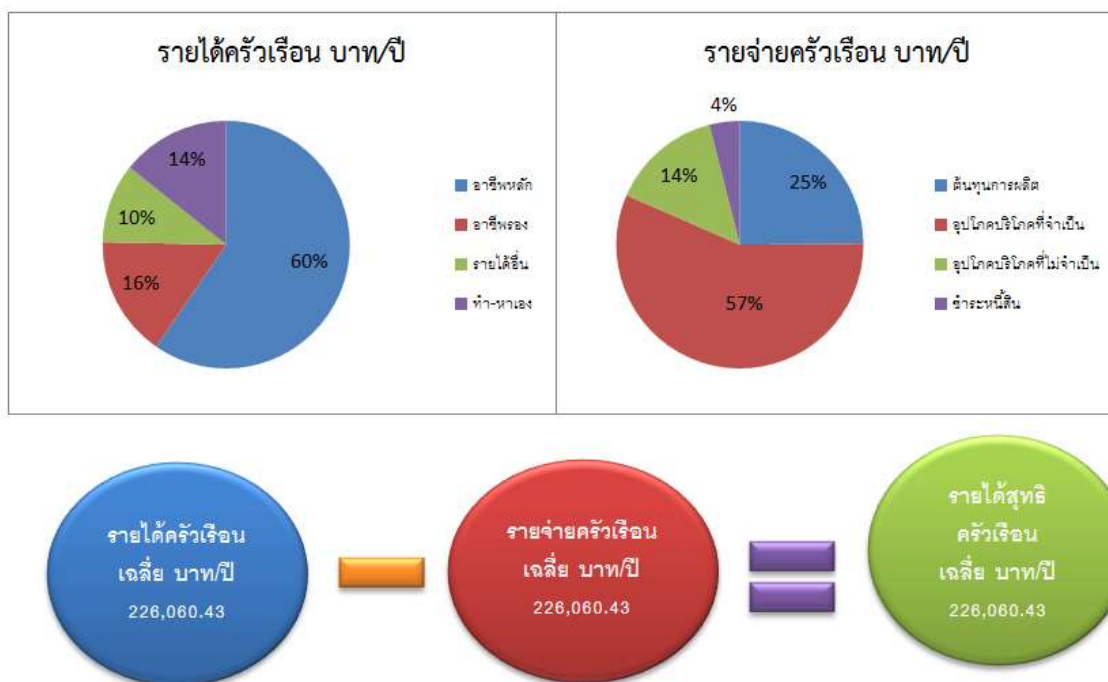
พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง		
หมู่ที่ ๐๑ บ้าน ทาม่อน	๒๐๒,๑๘๖.๙๙	๒๖,๘๒๙.๒๗	๒๓,๙๑๙.๕๑	๔๕,๑๑๗.๘๙	๒๙๘,๐๕๓.๖๖	๙๐,๔๐๘.๓๘
หมู่ที่ ๐๒ บ้าน ท่าข้าม	๑๒๙,๙๓๙.๒๓	๒๘,๗๖๗.๙๖	๑๕,๙๕๕.๘๐	๒๔,๑๘๗.๘๕	๑๙๘,๘๕๐.๘๓	๕๔,๒๐๔.๘๒
หมู่ ๐๓ บ้าน ค้อกลาง	๑๐๐,๗๘๐.๗๑	๒๑,๑๖๘.๕๗	๓๘,๐๑๐.๗๑	๒๘,๐๑๖.๑๔	๑๘๗,๙๗๖.๑๔	๕๗,๘๓๘.๘๑
หมู่ ๐๔ บ้าน ห้วยทราย	๑๑๗,๒๒๔.๘๘	๓๐,๐๔๖.๖๕	๒๙,๐๓๕.๔๓	๒๗,๕๑๙.๖๙	๒๐๓,๘๔๖.๖๕	๖๘,๐๓๘.๑๗
หมู่ ๐๕ บ้าน ป่านอด	๑๓๖,๕๖๐.๔๘	๒๙,๒๔๑.๑๓	๒๖,๕๒๒.๕๘	๑๓,๕๙๑.๕๓	๒๐๕,๙๑๕.๗๓	๘๑,๕๗๖.๘๔
หมู่ ๐๖ บ้าน ดอนชัย	๘๑,๓๗๗.๙๐	๓๗,๗๑๒.๔๒	๑๓,๓๘๖.๐๕	๓๗,๖๖๒.๔๘	๑๗๐,๑๓๘.๘๕	๖๓,๑๔๘.๔๖
หมู่ ๐๗ บ้าน ใหม่ดอนชัย	๑๔๔,๕๖๖.๐๑	๗๙,๙๖๖.๒๖	๑๗,๖๘๒.๘๒	๔๑,๙๒๐.๙๘	๒๘๔,๑๓๖.๐๗	๙๖,๘๙๑.๕๙
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่	๑๓๔,๗๑๙.๘๓	๓๕,๕๖๐.๒๔	๒๓,๕๑๑.๐๐	๓๒,๒๖๙.๓๖	๒๒๖,๐๖๐.๔๓	๗๓,๒๓๐.๘๔

ที่มา : กรมการพัฒนชุมชน (๒๕๖๒ :)

ตารางที่ ๒-๗ รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๒

พื้นที่	แหล่งรายจ่ายของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายจ่าย ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่าย บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	ต้นทุนการผลิต	อุปโภคบริโภค ที่จำเป็น	อุปโภค บริโภค ที่ไม่จำเป็น	ชำระหนี้สิน		
หมู่ที่ ๐๑ บ้าน ทาม่อน	๔๗,๐๘๑.๓๐	๑๑๔,๑๙๕.๑๒	๓๒,๗๙๒.๖๘	๑๐,๕๐๘.๑๓	๒๐๔,๕๗๗.๒๔	๖๒,๐๕๕.๒๕
หมู่ที่ ๐๒ บ้าน ท่าข้าม	๓๑,๒๔๘.๖๒	๘๕,๘๐๖.๖๓	๒๕,๐๔๔.๒๐	๓,๕๙๑.๑๖	๑๔๕,๖๙๐.๖๑	๓๙,๗๑๓.๘๖
หมู่ ๐๓ บ้าน ค้อกลาง	๑๙,๔๙๘.๔๓	๗๒,๖๓๗.๑๔	๑๐,๘๗๑.๑๔	๕,๔๒๗.๑๔	๑๐๘,๔๓๓.๘๖	๓๓,๓๖๔.๒๖
หมู่ ๐๔ บ้าน ห้วยทราย	๒๙,๑๒๐.๔๗	๗๕,๗๘๔.๒๕	๑๘,๘๗๓.๒๓	๔,๗๑๕.๓๕	๑๒๘,๐๙๓.๓๑	๔๒,๗๕๓.๘๘
หมู่ ๐๕ บ้าน ป่านอด	๔๓,๙๘๒.๒๖	๓๙,๙๓๗.๙๐	๑๕,๗๐๑.๖๑	๗,๐๙๒.๗๔	๑๐๖,๗๑๔.๕๒	๔๒,๒๗๖.๖๘
หมู่ ๐๖ บ้าน ดอนชัย	๒๓,๑๘๗.๓๙	๗๑,๓๒๒.๙๙	๑๓,๕๙๗.๐๗	๑,๓๐๕.๑๑	๑๐๘,๓๑๒.๕๖	๔๐,๖๐๑.๙๗
หมู่ ๐๗ บ้าน ใหม่ดอนชัย	๓๘,๔๕๓.๙๙	๕๐,๑๒๖.๙๙	๑๒,๑๘๖.๕๐	๓,๔๓๑.๒๙	๑๐๔,๑๙๘.๗๗	๓๕,๕๓๒.๒๒
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่	๓๓,๗๗๕.๙๗	๗๖,๙๖๖.๐๙	๑๙,๖๖๗.๓๒	๕,๔๐๔.๑๑	๑๓๕,๘๑๓.๕๐	๔๓,๙๙๕.๙๒

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (๒๕๖๑ :)

รูปที่ ๒-๘ รายได้ รายจ่าย ของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลแม่ทา

(๘.๔) พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ พืชที่มีอนาคต และพืชเสริมรายได้

ที่	ชนิดพืช	ชนิดพันธุ์	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ฤดูปลูก
๑	ข้าวนาปี	สันป่าตอง ๑ กข.๖	๒,๐๘๐	ฤดูฝน
๒	ข้าวโพดฝักอ่อน	แปซิฟิก ๒๘๓, ๒๗๑ ซีพี	๑,๘๐๐	ตลอดปี
๓	ลำไย	อีดอ, เปี้ยวเขียว	๖๒๙	ตลอดปี
๔	มะม่วง	โชคอนันต์, แก้ว, หนั่งกลางวัน, เขียวเสวย	๖๔๐	ตลอดปี
๕	พืชผักต่างๆ และพืชสมุนไพร	ผักกาดเขียวปลี, ผักบุ้ง, ผักพื้นเมือง, พืชผักโครงการหลวง แม่ทาเหนือ ฯลฯ	๑๐๐	ตลอดปี

หมายเหตุ : อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ ณ เดือนตุลาคม ๒๕๖๑

บทที่ ๓ ทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ ๓

ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ คือ ๑) ทรัพยากรป่าไม้ ๒) ทรัพยากรน้ำ และ ๓) ทรัพยากรที่ดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ ทรัพยากรป่าไม้

การวิเคราะห์ทรัพยากรป่าไม้ในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวิเคราะห์โดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ พบว่า มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด ๕๖,๗๙๑ ไร่ จำแนกเป็นป่าผลัดใบไม่สมบูรณ์ มีเนื้อที่ ๑๑,๓๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔๔ ของพื้นที่ตำบล ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู มีเนื้อที่ ๗๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๒ ของพื้นที่ตำบล และป่าผลัดใบสมบูรณ์ มีเนื้อที่ ๔๔,๗๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๗๕ ของพื้นที่ตำบล พบกระจายอยู่ทั่วตำบล

๓.๒ ทรัพยากรน้ำ

๓.๒.๑ แหล่งน้ำตามธรรมชาติและที่มีการพัฒนา

๑) อ่างเก็บน้ำห้วยบอน โดยตั้งอยู่บริเวณบ้านหัวทุ่ง ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ตำบลแม่ทายังมีแหล่งน้ำของกรมพัฒนาที่ดิน เป็นสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร

ตารางที่ ๓-๑ ทรัพยากรน้ำในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

แหล่งน้ำตามธรรมชาติ		
- ลำน้ำ, ลำห้วย	๕	สาย
แหล่งน้ำที่มีการพัฒนา		
- ฝาย	๑๖	แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	๓๙	แห่ง
- บ่อโยก	๑๒	แห่ง
- อื่น ๆ (อ่างเก็บน้ำ)	๒	แห่ง
- ประปาภูเขา	๗	แห่ง
- ประปาหมู่บ้าน	๓	แห่ง
- ฝายชะลอน้ำ (กรมพัฒนาที่ดิน)	๕๐	แห่ง
น้ำดื่มและน้ำใช้		
การประปาในเทศบาลตำบลแม่ทา (ร้อยละ)		๑๐๐

๓.๒.๒ น้ำใต้ดิน

ก) แหล่งน้ำใต้ดิน จากข้อมูล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (กลุ่มระบบทรัพยากรน้ำบาดาล ๒๕๕๘) นำมาวิเคราะห์น้ำบาดาลตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ รายละเอียดดังนี้

(๑) ชั้นหินอุ้มน้ำหินแปรอายุดิโนเนียน-แคมเบียน (Cambrian-Devonian Metamorphic Aquifer : DEmm) มีเนื้อที่ ๓๑,๗๘๒ ไร่ หรือร้อยละ ๔๖.๐๓ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยหินควอร์ตไซต์ หินชีสต์ หินฟิลไลต์ และหินไนส์ น้ำบาดาลจะถูกกักเก็บอยู่ภายในช่องว่างตามรอยแตก รอยแยก รอยเลื่อน และรอยต่อระหว่างชั้นหิน ความลึกถึงชั้นน้ำบาดาล โดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง ๓๐ - ๔๐ เมตร โดยทั่วไปให้น้ำในเกณฑ์น้อยกว่า ๒ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

(๒) ชั้นหินอุ้มน้ำแกรนิต (Granitic Aquifer : Gr) มีเนื้อที่ ๒๔,๖๑๒ ไร่ หรือร้อยละ ๓๕.๖๕ ของพื้นที่ตำบล น้ำบาดาลถูกกักเก็บอยู่ภายในรอยแตก รอยแยก รอยเลื่อน และชั้นหินผุ ความลึกถึงชั้นน้ำบาดาลโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง ๑๐ - ๒๐ เมตร โดยทั่วไปให้น้ำในเกณฑ์น้อยกว่า ๒ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

(๓) ชั้นหินอุ้มน้ำหินชั้นกึ่งแปรยุคเพอร์เมียน-คาร์บอนิเฟอรัส (Permian-Carboniferous Metasediments Aquifer : PCms) มีเนื้อที่ ๗,๑๒๓ ไร่ หรือร้อยละ ๑๐.๓๒ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยหินทราย หินดินดาน หินเชิร์ต หินปูน หินชนวน หินโคลน หินควอร์ตไซต์ และหินฟิลไลต์ น้ำบาดาลถูกกักเก็บอยู่ภายในช่องรอยแตก รอยแยก รอยเลื่อน และระหว่างชั้นหิน ความลึกถึงชั้นน้ำบาดาลโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง ๑๒ - ๓๐ เมตร โดยทั่วไปให้น้ำในเกณฑ์น้อยกว่า ๒ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

(๔) ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนน้ำพายุยุคใหม่ (Youbger Terrace Deposits Aquifer : Qyt) มีเนื้อที่ ๕,๕๒๒ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๐๐ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยกรวด ทราย ทรายแป้ง และดินเหนียวที่สะสมอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่ค่อนข้างราบลุ่มชันมาจากการที่ราบลุ่มน้ำหลากของลำน้ำ ซึ่งมีตะกอนน้ำพาสะสมอยู่ โดยเมื่อตะกอนส่วนใหญ่จะเป็นชั้นดินเหนียวชั้นหนาๆ ที่มีกระเปาะกรวดทรายจนถึงกรวดทรายชั้นหนาๆ แทรกสลับอยู่ น้ำบาดาลจะถูกกักเก็บอยู่ตามช่องว่างเม็ดกรวดและทราย ความลึกของชั้นน้ำบาดาล โดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง ๓๐ - ๑๐๐ เมตร โดยทั่วไปให้น้ำในเกณฑ์น้อยกว่า ๑๐ - ๒๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง แต่ในพื้นที่ส่วนที่ติดกับตะกอนน้ำพาในบางบริเวณ หินให้น้ำหน่วยนี้สามารถให้น้ำได้สูงถึงมากกว่า ๒๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

ข) คุณภาพน้ำใต้ดินและศักยภาพในการพัฒนาน้ำใต้ดิน

ในการศึกษาคุณภาพน้ำใต้ดินของตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ พิจารณาจากอัตราการให้น้ำ (yield) และปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า (TDS) เพื่อหาเนื้อที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการจัดการน้ำและการพัฒนาน้ำใต้ดินให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ได้ดำเนินการสำรวจและตรวจพบว่ามีพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ ในช่วง <๒ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง มีเนื้อที่มากที่สุด จำนวน ๖๑,๔๘๑ ไร่ หรือร้อยละ ๕๙.๐๕ ของพื้นที่ตำบล และพบว่าพื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า <๕๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร คิดเป็นทั้งหมดของเนื้อที่ตำบล ซึ่งสามารถนำน้ำมาใช้ในการเกษตรมากกว่าการใช้เพื่ออุปโภค หากนำมาบริโภคต้องผ่านการตรวจสอบอย่างละเอียดตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการสำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุขและการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๑) รายละเอียดดังตารางที่ ๓-๒ และรูปที่ ๓-๒

เมื่อพิจารณาร่วมกับแผนที่อุทกธรณีวิทยา ซึ่งเป็นแผนที่ที่อธิบายลักษณะชั้นหินอุ้มน้ำ จะเห็นว่าบริเวณพื้นที่ที่มีอัตราการให้ อยู่ในช่วง <๒ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง อยู่ในบริเวณชั้นหินอุ้มน้ำ ตะกอนน้ำพาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งบริเวณนี้พบ กรวด หาย ฉะนั้น การพัฒนาน้ำบาดาลควรจะมีควมลึก ประมาณ ๑๕-๔๐ เมตร

ตารางที่ ๓-๒คุณภาพและอัตราการให้น้ำของน้ำใต้ดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่

อัตราการให้น้ำ (ลบ.ม./ชม.)	ปริมาณของแข็ง ที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
๒-๑๐	Yield ๒ – ๑๐, Tds < ๕๐๐	๖,๘๙๐	๙.๙๘
๑๐-๒๐	Yield ๑๐ - ๒๐, Tds < ๕๐๐	๖๖๘	๐.๙๗
<๒	Yield <๒, Tds < ๕๐๐	๖๑,๔๘๑	๘๙.๐๕
ผลรวมทั้งหมด		๖๙,๐๓๙	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ : Yield คือ อัตราการให้น้ำ มีหน่วยเป็นลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

: Tds (Total dissolved solid) คือ ปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า

มีหน่วยเป็นมิลลิกรัมต่อลิตร

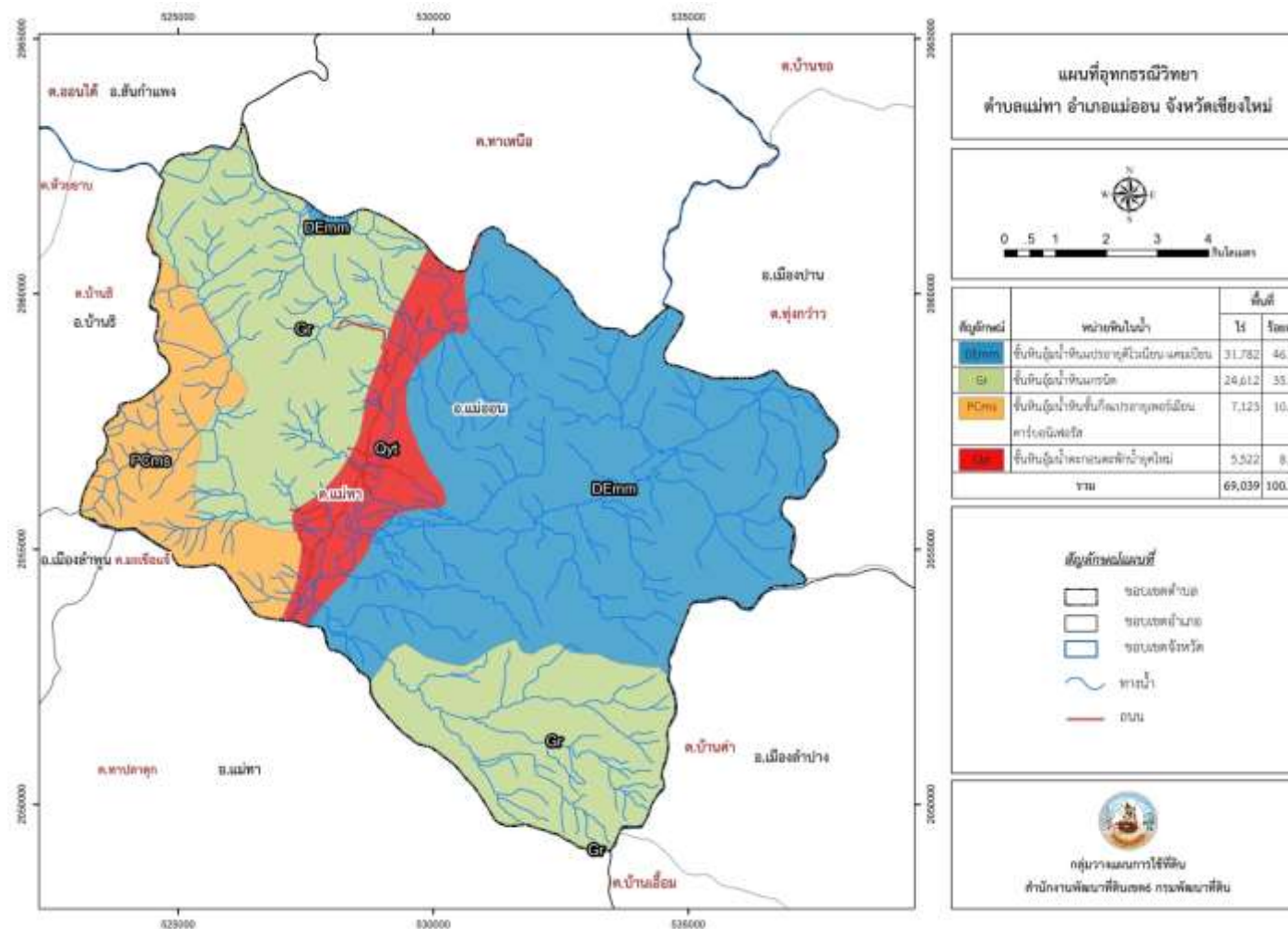
ที่มา : กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน (๒๕๖๒)

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน ๙ บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์ น้อยกว่า ๑๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า ๕๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

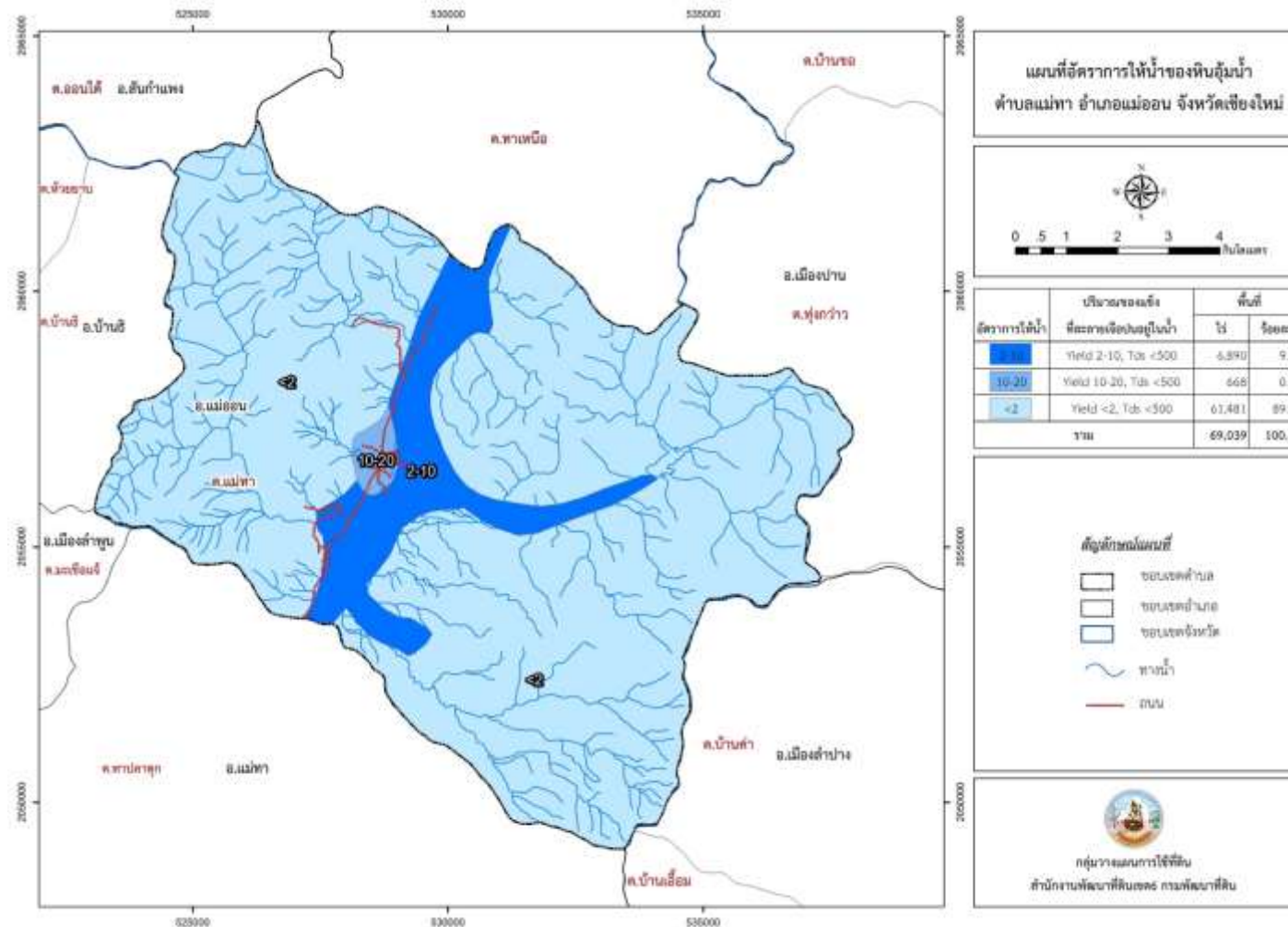
ตารางที่ ๓-๓ บ่อบาดาล ตำบลแม่ทา อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	พิกัด		หมู่ที่	สถานที่เจาะ	ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึก เจาะ (เมตร)	ระดับน้ำ ปกติ (เมตร)
๑	๕๒๙๔๘๓	๒๐๕๗๒๗๑	๒	บ้านท่าข้าม	บ่ออุบโภาค- บริโภาค	ใช้ได้- น้ำจืด	๖๔	๑๖
๒	๕๓๑๐๕๑	๒๐๖๔๗๓๐	๓	โรงเรียนหา เหนือวิทยา	บ่ออุบโภาค- บริโภาค	ใช้ได้- น้ำจืด	๕๖	๕
๓	๕๒๙๕๐๐	๒๐๕๖๓๙๔	๓	บ้านหัวทุ่ง	บ่ออุบโภาค- บริโภาค	ใช้ได้- น้ำจืด	๓๖	๖.๕
๔	๕๒๘๕๘๓	๒๐๕๖๗๑๑	๔	วัดห้วยทราย	บ่ออุบโภาค- บริโภาค	ใช้ได้- น้ำจืด	๒๔	๔.๕
๕			๔	โรงเรียนวัดห้วย ทราย	บ่ออุบโภาค- บริโภาค	ใช้ได้- น้ำจืด	๑๒๐	

๖	๕๒๗๘๑๐	๒๐๕๕๘๓๙	๕	บ้านป่าน้อย	บ่ออุบโภาค- บริโภาค	ใช้ได้- น้ำจืด	๒๑	๗.๕
๗	๕๒๗๘๖๕	๒๐๕๕๓๒๑	๕	เทศบาลตำบล แม่ทา บ้าน ป่าน้อย	บ่ออุบโภาค- บริโภาค	ใช้ได้- น้ำจืด	๑๓๒	๘
๘	๕๒๗๖๔๕	๒๐๕๕๑๐๓	๖	โรงเรียนบ้าน ดอนชัย	บ่ออุบโภาค- บริโภาค	ใช้ได้- น้ำจืด	๓๖.๓	๘.๖
๙	๕๒๗๓๙๘	๒๐๕๔๖๖๔	๗	บ้านใหม่ดอน ชัย	บ่ออุบโภาค- บริโภาค	ใช้ได้- น้ำจืด	๖๔	๑๐

รูปที่ ๓-๑ อุทกธรณีวิทยา

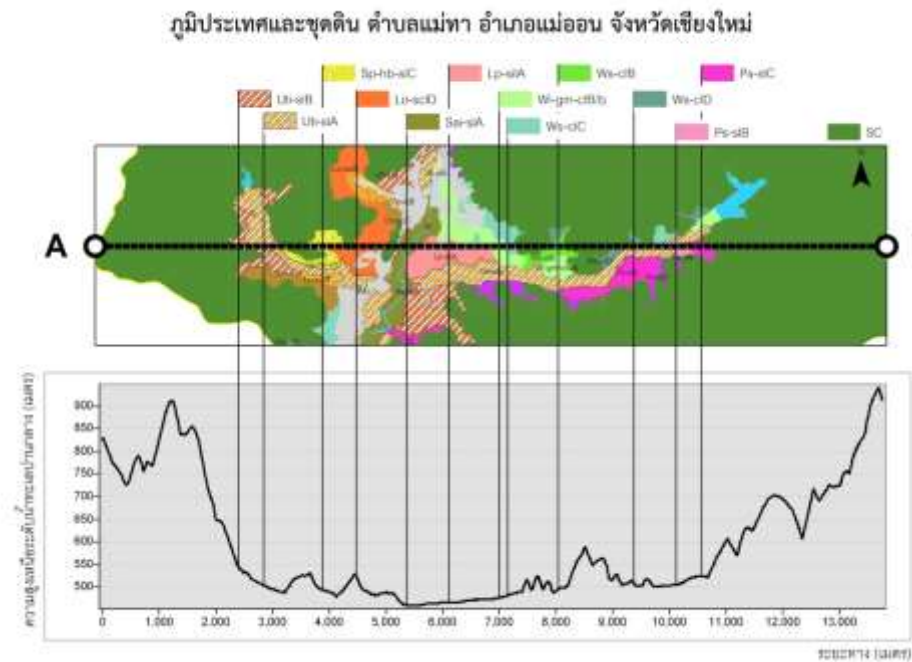

รูปที่ ๓-๒ อัตราการให้น้ำของหินอุ้ม

๓.๓ ทรัพยากรดิน

สภาพพื้นที่ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นเนินเขา ถึงภูเขาสูงชัน ทรัพยากรดินเกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินที่เกิดจากการผุพังอยู่กับที่ของหินแกรนิต จากการสำรวจทรัพยากรดินจังหวัดเชียงใหม่ โดยกองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่าตำบลแม่ทา มีดินทั้งหมด ๑๔ ชุด ดิน รวมเนื้อที่ ๑๒,๗๙๓ ไร่ หรือร้อยละ ๑๘.๖๔ ของเนื้อที่ตำบลแม่ทา มีหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด ๑๖ หน่วย จำแนกเป็นหน่วยเดี่ยว ๑๔ หน่วย พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน ๑ หน่วย และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๑ หน่วย

โดยมีรายละเอียดในรูปที่ ๓-๓

รูปที่ ๓-๓ ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ ๓-๔ หน่วยแผนที่ดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยแผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Hc-hb-slC	ชุดดินห้างฉัตร อุ่มตัวด้วยต่างสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน ๕-๑๒ เปอร์เซ็นต์	๓๕๙	๐.๕๒
Li-gclD/st	ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนเหนียวปนกรวด ความลาดชัน ๑๒-๒๐ เปอร์เซ็นต์ ปนก้อนหิน ๑๕-๓๕ เปอร์เซ็นต์	๑	๐.๐๑
Lo-sclB	ชุดดินเลย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์	๕๔	๐.๐๘
Lo-sclC	ชุดดินเลย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน ๕-๑๒ เปอร์เซ็นต์	๒๙๔	๐.๔๓
Lo-sclD	ชุดดินเลย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน ๑๒-๒๐ เปอร์เซ็นต์	๖๒๙	๐.๙๑
Lp-silA	ชุดดินลำปาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์	๕๕๕	๐.๘๐
Nm-slC	ชุดดินหนองมด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน ๕-๑๒ เปอร์เซ็นต์	๔๘๘	๐.๗๑
Nm-slD	ชุดดินหนองมด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน ๑๒-๒๐ เปอร์เซ็นต์	๕๗๗	๐.๘๔
Ps-gslE	ชุดดินภูสะนา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน ๒๐-๓๕ เปอร์เซ็นต์	๕๖	๐.๐๘
Ps-slB	ชุดดินภูสะนา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์	๑,๐๑๙	๑.๔๘

หน่วยแผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Ps-slC	ชุดดินภูสะนา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน ๕-๑๒ เปอร์เซ็นต์	๘๕๐	๑.๒๓
Ps-slD	ชุดดินภูสะนา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน ๑๒-๒๐ เปอร์เซ็นต์	๒๕๐	๐.๓๖
Ps-slE	ชุดดินภูสะนา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน ๒๐-๓๕ เปอร์เซ็นต์	๓๘๖	๐.๕๖
Sai-slA	ชุดดินสันทราย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์	๑,๐๖๖	๑.๕๔
Sp-hb-gm-slA/b	ชุดดินสันป่าตอง อิ่มตัวด้วยต่างสูง มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีคั่นนาดิน	๒๐๗	๐.๓๐
Sp-hb-slC	ชุดดินสันป่าตอง อิ่มตัวด้วยต่างสูง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน ๕-๑๒ เปอร์เซ็นต์	๒๐๘	๐.๓๐
Sp-slB	ชุดดินสันป่าตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์	๑๐๗	๐.๑๕
St-slA	ชุดดินสีทน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์	๕๘๑	๐.๘๔
Uti-gm-slA/b	ชุดดินอุทัยธานี มีจุดประสีเทา เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีคั่นนาดิน	๑๕๓	๐.๒๒
Uti-slA	ชุดดินอุทัยธานี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์	๑,๘๐๑	๒.๖๑
Uti-slB	ชุดดินอุทัยธานี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินทราย ความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์	๑,๔๕๕	๒.๑๑

หน่วยแผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Wi-gm-clB/b	ชุดดินวังไทร มีจุดประสีเทา เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีคันนาดิน	๗๓๒	๑.๐๖
Ws-clB	ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์	๒๔๑	๐.๓๕
Ws-clC	ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน ๕-๑๒ เปอร์เซ็นต์	๕๘๐	๐.๘๔
Ws-clD	ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน ๑๒-๒๐ เปอร์เซ็นต์	๑๔๔	๐.๒๑
SC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	๕๕,๓๗๓	๘๐.๒๐
U	พื้นที่สิ่งปลูกสร้าง	๘๗๓	๑.๒๖
รวมเนื้อที่		๖๙,๐๓๙	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: ดัดแปลงจากกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑)

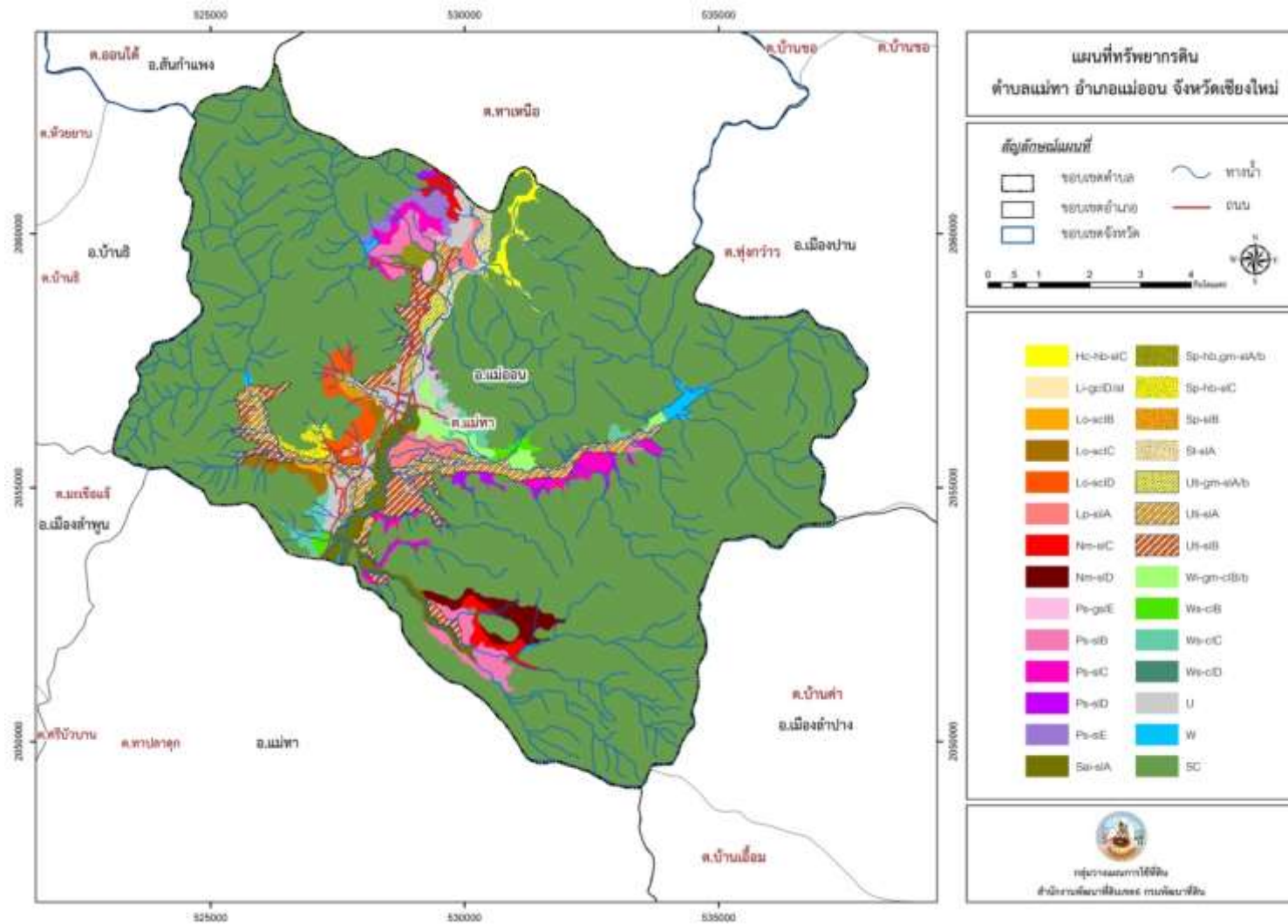
ตารางที่ ๓-๕ สมบัติดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาด ชัน (%)	ความลึก (cm)	การระบาย น้ำ	เนื้อดิน		ความจุแลกเปลี่ยน แคตไอออน (meq/๑๐๐ g)		ความอิ่มตัวเบส (%)		อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่ เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียมที่ เป็นประโยชน์	ปฏิกิริยาดิน (pH)	
				ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง				ดินบน	ดินล่าง
Hc-hb-sLC	๕-๑๒	>๑๕๐	ดี	ดิน ร่วน ปนทราย แฉะ	ดินร่วนปน ทรายปน เหนียว	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	๖.๐-๗.๐	๕.๕-๗.๐
Li-gclD/st	๑๒-๒๐	๒๕-๕๐	ดี	ดินร่วน ปนเหนียว มีกรวด มีกรวด	ดินเหนียว มีกรวด มาก	๑๐-๒๐	๑๐-๒๐	๓๕-๗๕	๓๕-๗๕	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๕.๕-๗.๐	๕.๕-๖.๕
Lo-sclB	๒-๕	>๑๕๐	ดี	ดินร่วน เหนียวปน ทราย	ดินเหนียว	๑๐-๒๐	๑๐-๒๐	๓๕-๗๕	๓๕-๗๕	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๕.๕-๖.๐	๕.๕-๖.๕
Lo-sclC	๕-๑๒	>๑๕๐	ดี	ดินร่วน เหนียวปน ทราย	ดินเหนียว	๑๐-๒๐	๑๐-๒๐	๓๕-๗๕	๓๕-๗๕	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	๕.๕-๖.๐	๕.๕-๖.๕
Lo-sclD	๑๒-๒๐	>๑๕๐	ดี	ดินร่วน เหนียวปน ทราย	ดินเหนียว	๑๐-๒๐	๑๐-๒๐	๓๕-๗๕	๓๕-๗๕	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๕.๕-๖.๐	๕.๕-๖.๕
Lp-silA	๐-๒	>๑๕๐	เลว	ดินร่วน ปนทราย แฉะ	ดิน ร่วน เหนียวปน ทรายแฉะ	<๑๐	<๑๐	๓๕-๗๕	๓๕-๗๕	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	๕.๕-๖.๕	๔.๕-๖.๕
Nm-sLC	๕-๑๒	>๑๕๐	ดี	ดิน ร่วน ปน ดิน ทราย	ดินเหนียว	<๑๐	<๑๐	๓๕-๗๕	๓๕-๗๕	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	๕.๐-๖.๐	๔.๕-๕.๕
Nm-sLD	๑๒-๒๐	>๑๕๐	ดี	ดิน ร่วน ปน ดิน ทราย	ดินเหนียว	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๕.๐-๖.๐	๔.๕-๕.๕
Ps-gslE	๒๐-๓๕	๕๐-๑๐๐	ดี	ดินร่วน ปนทราย มีกรวด ปน	ดิน ร่วน เหนียวปน ทราย /พบ หิน	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	๕.๐-๖.๐	๔.๕-๕.๕

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาด ชัน (%)	ความลึก (cm)	การระบาย น้ำ	เนื้อดิน		ความจุแลกเปลี่ยน แคตไอออน (meq/๑๐๐ g)		ความอิ่มตัวเบส (%)		อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่ เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียมที่ เป็นประโยชน์	ปฏิกิริยาดิน (pH)	
				ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง				ดินบน	ดินล่าง
Ps-slB	๒-๕	๕๐-๑๐๐	ดี	ดินร่วน ปนทราย มีกรวด ปน	ดิน ร ่วน เหนียวปน ทราย /พบ หิน	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	๕.๐-๖.๐	๔.๕-๕.๕
Ps-slC	๕-๑๒	๕๐-๑๐๐	ดี	ดินร่วน ปนทราย มีกรวด ปน	ดิน ร ่วน เหนียวปน ทราย /พบ หิน	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	๕.๐-๖.๐	๔.๕-๕.๕
Ps-sLD	๑๒-๒๐	๕๐-๑๐๐	ดี	ดินร่วน ปนทราย มีกรวด ปน	ดิน ร ่วน เหนียวปน ทราย /พบ หิน	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	๕.๐-๖.๐	๔.๕-๕.๕
Ps-sLE	๒๐-๓๕	๕๐-๑๐๐	ดี	ดินร่วน ปนทราย มีกรวด ปน	ดิน ร ่วน เหนียวปน ทราย /พบ หิน	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	๕.๐-๖.๐	๔.๕-๕.๕
Sai-slA	๐-๒	>๑๕๐	เลว	ดินร่วน ปนดิน ทราย	ดินร่วนปน ดินทราย	<๑๐	<๑๐	๓๕>	๓๕>	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๕.๐-๗.๐	๕.๐-๘.๐
Sp-hb-gm- slA/b	๐-๒	>๑๕๐	ดี	ดินร่วน ปนดิน ทราย มี คันนาดิน	ดินร่วนปน ดินทราย	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	๕.๕-๖.๕	๖.๐-๗.๐
Sp-hb-slC	๐-๒	>๑๕๐	ดี	ดินร่วน ปนดิน ทราย	ดินร่วนปน ดินทราย	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๕.๕-๖.๕	๖.๐-๗.๐
Sp-slB	๒-๕	>๑๕๐	ดี	ดินร่วน ปนดิน ทราย	ดินร่วนปน ดินทราย	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๕.๕-๖.๕	๔.๕-๕.๕

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาด ชัน (%)	ความลึก (cm)	การระบาย น้ำ	เนื้อดิน		ความจุแลกเปลี่ยน แคตไอออน (meq/๑๐๐ g)		ความอิ่มตัวเบส (%)		อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่ เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียมที่ เป็นประโยชน์	ปฏิกิริยาดิน (pH)	
				ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง				ดินบน	ดินล่าง
St-slA	๐-๒	>๑๕๐	เลว	ดินร่วน ปนดิน ทราย	ดินร่วนปน ทราย/ร่วน ปน เหนียว/ ทรายปน ร่วน	<๑๐	๑๐-๒๐	<๓๕	>๓๕	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	๕.๐-๕.๕	๕.๕-๖.๕
Uti-gm- slA/b	๐-๒	>๑๕๐	ดีปานกลาง ถึงค่อนข้าง เลว	ดินทราย ปนดิน ร่วน มีคัน นาดิน	ดินร่วนปน ดินทราย	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	สูง	สูง	๕.๕-๖.๕	๕.๐-๖.๕
Uti-slA	๐-๒	>๑๕๐	ดี	ดินร่วน ปนดิน ทราย	ดินร่วนปน ดินทราย	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๕.๕-๖.๕	๕.๐-๖.๕
Uti-slB	๒-๕	>๑๕๐	ดี	ดินร่วน ปนดิน ทราย	ดินร่วนปน ดินทราย	<๑๐	<๑๐	<๓๕	<๓๕	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	๕.๕-๖.๕	๕.๐-๖.๕
Wi-gm- clB/b	๒-๕	>๑๕๐	ดีปานกลาง ถึงค่อนข้าง เลว	ดินร่วน ปนดิน เหนียวมี คันนา	ดินเหนียว ปนทราย แป้ง	๑๐-๒๐	๑๐-๒๐	๓๕-๗๕	๓๕-๗๕	สูง	ปานกลาง	สูง	๕.๕-๖.๐	๕.๕-๖.๕
Ws-clB	๒-๕	๕๐-๑๐๐	ดี	ดินร่วน ปนดิน เหนียว	ดินเหนียว ถึงพบหิน พื้น	๑๐-๒๐	๑๐-๒๐	๓๕-๗๕	๓๕-๗๕	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๖.๐-๗.๐	๕.๕-๗.๐
Ws-clC	๕-๑๒	๕๐-๑๐๐	ดี	ดินร่วน ปนดิน เหนียว	ดินเหนียว ถึงพบหิน พื้น	๑๐-๒๐	๑๐-๒๐	๓๕-๗๕	๓๕-๗๕	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๖.๐-๗.๐	๕.๕-๗.๐
Ws-clD	๑๒-๒๐	๕๐-๑๐๐	ดี	ดินร่วน ปนดิน เหนียว	ดินเหนียว ถึงพบหิน พื้น	๑๐-๒๐	๑๐-๒๐	๓๕-๗๕	๓๕-๗๕	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	๖.๐-๗.๐	๕.๕-๗.๐
SC														

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาด ชัน (%)	ความลึก (cm)	การระบาย น้ำ	เนื้อดิน		ความจุแลกเปลี่ยน แคตไอออน (meq/๑๐๐ g)		ความอิ่มตัวเบส (%)		อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่ เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียมที่ เป็นประโยชน์	ปฏิกิริยาดิน (pH)	
				ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง	ดินบน	ดินล่าง				ดินบน	ดินล่าง
U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

รูปที่ ๓-๔ ทรัพยากรดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ ๔ กระบวนการมีส่วนร่วม

บทที่ ๔
กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
 (Participatory Rural Appraisal : PRA)

๔.๑. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก ๓ ประการ คือ

- (๑) พื้นที่ (Area)
- (๒) หน้าที่ขององค์กร (Function)
- (๓) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- (๑) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- (๒) ความต้องการของชุมชน
- (๓) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- (๔) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการคือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- (๑) ปัญหาทรัพยากรดิน
- (๒) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- (๓) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- (๔) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน ๔ ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

๔.๒ การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

ดังที่กล่าวข้างต้นว่า วัตถุประสงค์ของการจัดทำ PRA ก็เพื่อให้ทราบความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการใช้ที่ดินมีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์จึงมีความจำเป็นต้องแบ่งเป็น ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑ เป็นกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๖

ส่วนที่ ๒ เป็นการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จำเป็นต้องขอการสนับสนุนจากส่วนราชการต่างๆ ดังตัวอย่างในตารางที่ ๔-๑ และ ๔-๒

ตารางที่ ๔-๑ ตัวอย่างแนวทางการวิเคราะห์เพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบลจากความต้องการของชุมชนและเกษตรกร (ส่วนที่ ๑)

PRA		การใช้ที่ดินในปัจจุบัน	Soil Suitability	เขตการใช้ที่ดินที่พร้อมทั้ง ข้อเสนอแนะ	กิจกรรมตามแผนงานของกรม พัฒนาที่ดิน
ปัญหา	ความต้องการ				
ปัญหาภัยแล้ง	จัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม	นาข้าว	N	นาข้าว	- สระน้ำนอกเขตชลประทาน ๑,๒๖๐ ไร่ - ขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติ
ความอุดมสมบูรณ์ ของดินต่ำ	ปรับปรุงดิน	นาข้าว ข้าวโพด - ทั้งปี - หลังนา	N S _{mr} /S _{bs}	นาข้าว ข้าวโพด	- พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง ,ถั่วพราง พืชตระกูลถั่ว)
	เกษตรอินทรีย์	ยังไม่ดำเนินการ	-	-	- สนับสนุนการจัดทำปุ๋ยหมัก - สนับสนุนแหล่งน้ำเพื่อการผลิต
	ยกระดับรายได้	เกษตร	S _๒	เปลี่ยนมาทำเกษตร อินทรีย์ GAP	- ถ่ายทอดผลิตภัณฑ์เทคโนโลยี ชีวภาพ และองค์ความรู้) - วิเคราะห์ความเหมาะสมของ ดิน

ตารางที่ ๔-๑ ตัวอย่างแนวทางการวิเคราะห์ความต้องการ จากกลุ่มจังหวัด/เทศบาล/อบต. (ส่วนที่ ๑) (ต่อ)

นโยบาย	ความต้องการ	ความเชื่อมโยงกับกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน	ลงในเขตการใช้ที่ดินตรงไหน
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ	ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง	- กิจกรรมของกรมฯที่ตอบสนองความต้องการถ้าลงในเขตการใช้ที่ดินไม่ได้เขียนเป็นคำแนะนำทั่วไป)	เขตการใช้ที่ดินที่ตอบ ความต้องการตาม Suitability
จังหวัดเชียงใหม่	- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย - ส่งเสริม พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น	- กิจกรรมของกรมฯที่ตอบสนองความต้องการถ้าลงในเขตการใช้ที่ดินไม่ได้เขียนเป็นคำแนะนำทั่วไป)	เขตการใช้ที่ดินที่ตอบ ความต้องการตาม Suitability
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทา	- ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ประชากรร้อยละ ๗๐ ทำการเกษตร - ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร (รายได้ต่ำกว่า ๓๘,๐๐๐บาท)	- เปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ GAP - เพิ่มผลผลิตเพื่อลดรายจ่าย-เพิ่มรายได้โดยการปรับปรุงบำรุงดิน - สระน้ำในไร่นา ๑,๒๖๐ ม ^๓ - ขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	เขตการใช้ที่ดินที่ตอบ ความต้องการตาม Suitability

ตารางที่ ๔-๒ ตัวอย่างแนวทางการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ส่วนที่ ๒)

PRA		การใช้ที่ดินในปัจจุบัน	Soil Suitability	เขตการใช้ที่ดินที่กำหนด/ข้อเสนอแนะ	หน่วยงานที่สนับสนุน
ปัญหา	ความต้องการ				
ลำไยไม่ออกผล	ปรับปรุงให้มีผล	ลำไย	S๓r/S๑	ลำไย	กรมวิชาการเกษตร
-	ปลูกลำไย	ลำไย	S๓r/S๑	ลำไย	กรมวิชาการเกษตร
-	ปลูกข้าวโพด	พืชไร่	S๓r/S๒s	ข้าวโพด	กรมวิชาการเกษตร
-	ผลิต “พันธุ์ข้าว” แทนการปลูกข้าวเพื่อบริโภค	นาข้าว	N	นาข้าว “ผลิตพันธุ์ข้าว”	กรมการข้าว

หมายเหตุ อาจจะมีกิจกรรมอื่นๆ ที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมที่ต้องการมาดำเนินการในพื้นที่ตำบลด้วย ขึ้นอยู่กับความพร้อมในการประสานของ สพด.

๔.๓ ตัวอย่างการวิเคราะห์

เพื่อให้มีแนวทางจากหลักการและการวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ดังกล่าวข้างต้นจึงได้เลือกตัวอย่างจากการทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ๔ ตำบล คือ (๑) ที่ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ (๒) ตำบลปาร่อน อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (๓) ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี และ (๔) ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ซึ่งมีปัญหาของชุมชน เกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๔.๓.๑. ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

มีการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- (๑) ปัญหาหลักของตำบลแม่ทา
ปัญหาหลักของตำบลแม่ทา คือ (๑) ขาดแคลนน้ำ (๒) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (๓) การใช้สารเคมีจำนวนมาก
- (๒) ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลแม่ทา
ความต้องการหลักจะมี ๗ ประการ คือ
 - (๑) การกักเก็บน้ำ
 - (๒) การสร้างคันดิน
 - (๓) การขุดบ่อแก้ปัญหาย้ายแล้ง
 - (๔) การพัฒนา/เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำ/แม่น้ำ/ลำห้วย
 - (๕) เปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ GAP (พัฒนาที่ดิน ถ่ายทอดผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีชีวภาพ และองค์ความรู้)
 - (๖) เปิดเวทีระดับหมู่บ้านในการแก้ไขแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการใช้สารเคมี
 - (๗) ลดและเลิกใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช
 - (๘) การจัดตั้งกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ต้องการองค์ความรู้ แนวทางการทำเกษตรอินทรีย์
- (๓) ที่มาของรายได้จากการเกษตรในปัจจุบัน
 - (๓.๑) พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลแม่ทาในปัจจุบัน คือ ข้าว ทั้งข้าวเหนียวสันป่าตอง ข้าวเหนียว กข.๖ ข้าวโพดฝักอ่อน ลำไย มะม่วง พืชผักต่างๆ และพืชสมุนไพร
 - (๓.๒) ปศุสัตว์ มีการเลี้ยง ไก่ ไก่เนื้อ เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เลี้ยงแพะ/แกะ และเลี้ยงปลา
- (๔) นวัตกรรม
การไม่ใช้ยาฆ่าวัชพืชในนาข้าว โดยการไถกลบตอซึ่งหลังการเก็บเกี่ยวครั้งแรก แล้วปล่อยให้หญ้าขึ้น ต่อมามีการไถกลบครั้งที่สองจึงหว่านข้าว เมื่อข้าวเติบโตสูงประมาณ ๑ เดือนถึง ๑ เดือนครึ่ง ข้าวขึ้นสูงประมาณ ๓๐-๔๐ เซนติเมตร ก็จะใช้เครื่องตัดหญ้าตัดทั้งหญ้าและข้าวไปพร้อมกัน โดยตัดเหนือพื้นที่ซึ่งในนาประมาณหนึ่งนิ้ว ทั้งหญ้าและต้นข้าวที่ถูกตัดออกปล่อยไว้ในนาให้ย่อยสลายเป็นปุ๋ยต่อไป

รูปที่ ๔-๑ ตัวอย่างการวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันของตำบลแม่ทา อำเภอแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่
 ดังรูปที่ ๔-๒

เดือน ระบบเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี					ข้าวเหนียวพันธุ์ กข.6							
					ข้าวเหนียวพันธุ์ สันป่าตอง							
ข้าวโพด	ข้าวโพดพันธุ์ แอปิจิก 283, 271 ซีพี											
ไม้ผล	มะม่วง, ลำไย											
พืชผักต่างๆ และสมุนไพร	ผักกาดเขียวปลี, ผักบุ้ง, ผักพื้นเมือง, ผักโครงการหลวงแม่ทาเหนือ											
เกษตรผสมผสาน	นาข้าว ไม้ มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่ ตะลิงปลิง ขนุน พืชสมุนไพร เช่น ขิง ข่า ตะไคร้ ประมง เช่น เลี้ยงปลาในพืช ปศุสัตว์ เช่น เลี้ยงโคนม โคเนื้อ เลี้ยงเป็ดและไก่											

รูปที่ ๔-๒ ปฏิทินการเพาะปลูกพืช ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการจัดทำ PRA ในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ที่ระบุถึง ปัญหา และความต้องการของเกษตรกร/ชุมชน/เทศบาล ไว้ข้างต้นนั้น การวิเคราะห์ที่จะเริ่มต้นด้วยการนำระบบ DPSIR มาใช้เพื่อระบุปัญหาในภาพรวม หลังจากนั้นจะเป็นการจัดทำตาราง (Matrix) ที่ระบุ ปัญหา ความต้องการ การใช้ที่ดินในปัจจุบัน ความเหมาะสมของดิน การกำหนดเขตการใช้ที่ดินในอนาคตพร้อม ข้อเสนอแนะ และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนด

จากรูปที่ ๔-๑ การวิเคราะห์ภาพรวมในระบบ DPSIR แสดงให้เห็นว่าตำบลแม่ทา มีปัญหาดินเสื่อมโทรม และขาดแคลนน้ำ ทำให้ผลผลิตของพืชที่ปลูกค่อนข้างต่ำ ต้องลงทุนซื้อปุ๋ยเคมี และต้องจ่ายน้ำมัน เป็นเชื้อเพลิงเพื่อสูบน้ำเข้าพื้นที่ บางปีพืชผลเสียหายจากการขาดแคลนน้ำ

การวิเคราะห์โดยจัดทำตาราง (Matrix) ดังตัวอย่างในตารางที่ ๔-๑ และ ๔-๒ แสดงให้เห็น ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ การใช้ที่ดินเป็นนาข้าว ความเหมาะสมของดินอยู่ในชั้น N การกำหนดเขตการใช้ที่ดินในอนาคต เกษตรกรต้องการทำนาต่อไป จึงกำหนดไว้เป็นนาข้าว แต่จะมีการเปลี่ยนจากการผลิตข้าวเพื่อบริโภคเป็น “การผลิตพันธุ์ข้าว” แทน ดังนั้นกิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงควรมีการสนับสนุนการปลูกพืชปุ๋ยสด การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกพืชตระกูลถั่วหลังนา ควบคู่ไปกับการแก้ไข ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ซึ่งจะมีการก่อสร้างบ่อน้ำในไร่นา แหล่งน้ำขนาดเล็ก ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการสำรวจรายละเอียดเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง โดยจำเป็นต้องดำเนินการ ดังนี้

๑. เก็บตัวอย่างดินในที่ดินของเกษตรกร โดยระบุรายชื่อ พิกัด การใช้ที่ดินในปัจจุบัน เพื่อตรวจสอบปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ต่ำตามปัญหาที่เกษตรกรต้องการไปแก้ไขและปรับปรุง

การวิเคราะห์เพิ่มเติม

ดินขาดความสมบูรณ์

ความต้องการของเกษตรกร : ปรับปรุงบำรุงดิน

สาเหตุ

จากผลการวิเคราะห์ดิน ๒๐ ตัวอย่าง (ตารางที่ ๔-๓ รูปที่ ๔-๓) มีรายละเอียดดังนี้

๑. ปฏิกริยาของดิน (pH)

๔.๕ – ๕.๐	กรดจัดมาก	= ๑ ตัวอย่าง
๕.๐ – ๕.๕	กรดจัด	= ๙ ตัวอย่าง
๕.๕ – ๖.๐	กรดปานกลาง	= ๖ ตัวอย่าง
๖.๐ – ๖.๕	กรดเล็กน้อย	= ๑ ตัวอย่าง
๖.๖ – ๗.๐	เป็นกลาง	= ๓ ตัวอย่าง

สรุปได้ว่าพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกรด

ควร ปรับสภาพให้เป็นกลาง

กิจกรรมของกรมฯ : สาธิต แนะนำ สนับสนุนให้ใช้ โดโลไมท์ ปูนมาร์ล เป็นต้น

๒. อินทรีย์วัตถุ %

< ๐.๕ = ๕ ตัวอย่าง

๐.๕ – ๑ = ๘ ตัวอย่าง

มากกว่า ๑.๐ = ๗ ตัวอย่าง

(สูงสุด ๔.๙๙)

สรุปได้ว่าพื้นที่ส่วนมากมีอินทรีย์วัตถุต่ำ มีความจำเป็นต้องเพิ่มให้สูงขึ้น

กิจกรรมของกรมฯ : สาธิต แนะนำ สนับสนุนการใช้ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและพืชปุ๋ยสด รวมทั้งเมล็ดพันธุ์ปุ๋ย
พืชสดชนิดต่างๆ

๓. ฟอสฟอรัส (P)

๑๐ - ๒๕ ppm = ๓ ตัวอย่าง

> ๒๕ = ๑๗ ตัวอย่าง

สรุปได้ว่า ดินส่วนใหญ่ ฟอสฟอรัส ปานกลาง และสูง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน

คำแนะนำการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในอัตราที่เหมาะสม

๔. โพแทสเซียม (K)

< ๖๐ ppm = ๗ ตัวอย่าง

๖๐ - ๙๐ ppm = ๑๓ ตัวอย่าง

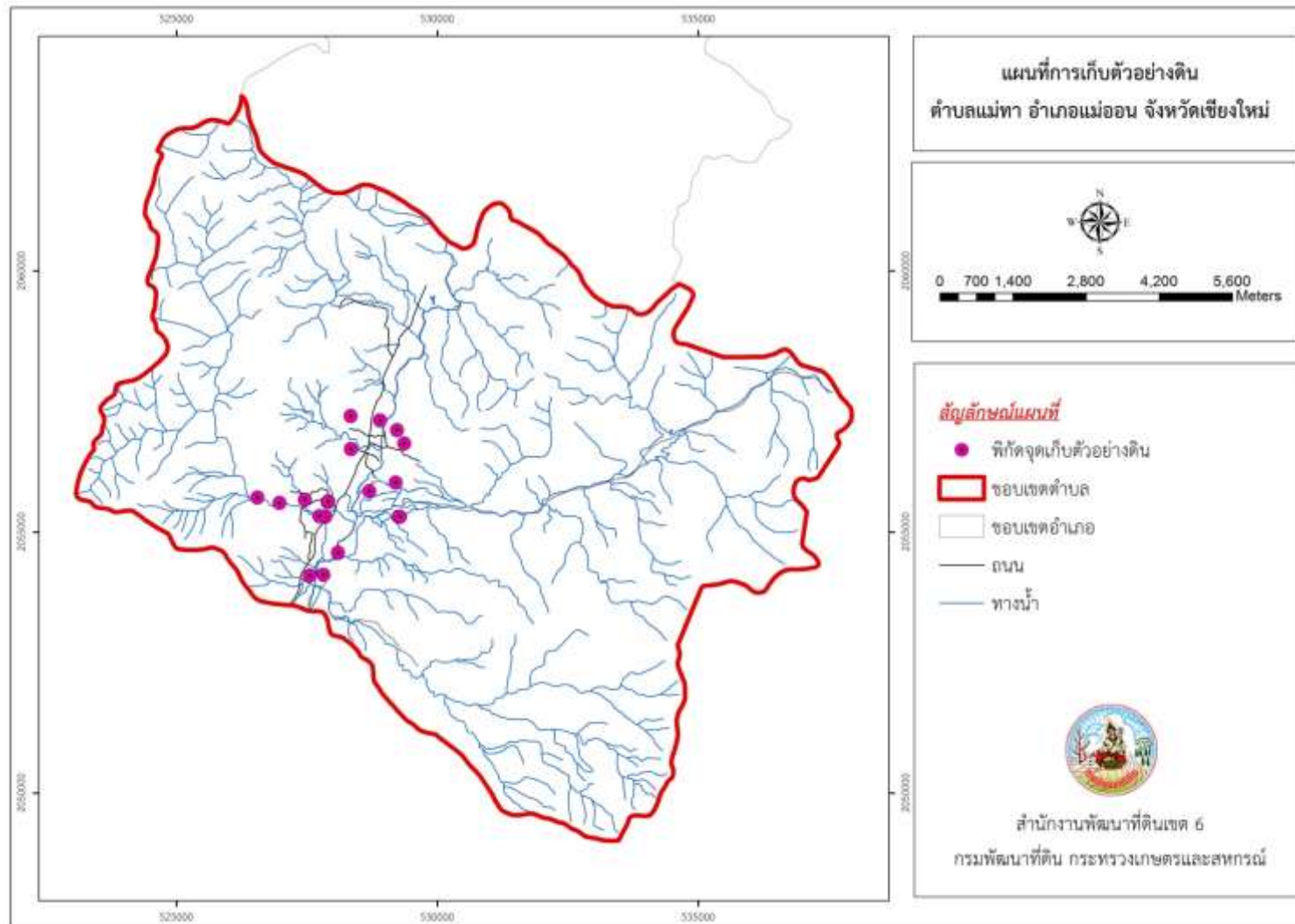
สรุปได้ว่า ดินส่วนใหญ่ โพแทสเซียม ปานกลาง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน

คำแนะนำการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในอัตราที่เหมาะสม

ตารางที่ ๔-๓ จุดเก็บตัวอย่างดินของเกษตรกรแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่			จำนวนพื้นที่(ไร่)	pH ดิน:น้ำ ๑:๑	EC ๑:๕ dS/m	OM (%)	P Bray II (ppm)	K NH ₄ OAc (ppm)	พืชที่ปลูก	พิกัด		หมายเหตุ
		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด								E	N	
๑	นายกำจัด อะดิดะ	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๓	๖.๕	๐.๐๓	๒.๑๒	๒๐	๘๒	ข้าว, ข้าวโพด,ผักสวนครัว	๕๒๘๘๖๓	๑๐๕๖๔๑๘	
๒	นายจำนง งอกงาม	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๘	๖.๗	๐.๐๒	๔.๔๙	๓๖๔	๓๒๐	ข้าว, ข้าวโพด	๕๒๗๘๕๕	๑๐๕๕๒๙๕	
๓	นายทนงศักดิ์ ดวงแก้วเรือน	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๑๐	๔.๔	๐.๐๓	๒.๔	๒๖	๖๑	ข้าว, ข้าวโพด,มะม่วง,ลำไย	๕๒๘๙๐๐	๑๐๕๗๑๔๓	
๔	นายอุดม กำเพ็ญ	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๔	๕.๗	๐.๐๔	๑.๘๓	๕๓	๙๘	ข้าว, ข้าวโพด,ลำไย	๕๒๙๒๕๘	๑๐๕๕๒๙๕	
๕	นายฤกษ์ณะ ถาคัมา	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๓	๗.๖	๐.๐๑	๒.๘๑	๖๘๘	๓๖๐	ข้าว, ข้าวโพด	๕๒๙๓๖๕	๑๐๕๖๖๙๘	
๖	นางชุติมา คำอิน	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๗	๖.๙	๐.๐๓	๐.๗๖	๒๒	๗๕	ข้าว, ข้าวโพด,ลำไย	๕๒๙๒๘๔	๑๐๕๕๒๙๕	
๗	นายอินทร ปุเพย	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๖	๕.๓	๐.๑๔	๐.๙๔	๓๕	๖๐	ข้าว,ลำไย	๕๒๘๖๙๘	๑๐๕๕๗๘๗	
๘	นายศรีภูมิ โพธาสุ	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๓	๕.๖	๐.๐๔	.๐๖๓	๖๑	๖๒	ข้าว, ข้าวโพด,ลำไย	๕๒๗๙๐๑	๑๐๕๕๕๗๕	
๙	นางบัวทิพย์ ปวงอุป	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๕	๕.๑	๐.๐๑	๐.๘๔	๒๕	๗๓	ข้าว, ข้าวโพด,ลำไย	๕๒๗๗๔๑	๑๐๕๕๓๐๘	
๑๐	นายวิโรจน์ ปวงอุป	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๖	๕.๒	๐.๐๒	๑.๕๗	๔๙	๕๔	ข้าว,ลำไย	๕๒๗๕๕๓	๑๐๕๔๑๖๗	
๑๑	นายเมือง ศรีธิ	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๖	๕.๖	๐.๐๓	๐.๔๔	๕๖	๔๓	ข้าว,ลำไย	๕๒๗๘๒๐	๑๐๕๔๑๘๕	
๑๒	นายมงคล คำหวันมี	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๖	๕.๔	๐.๑๐	๐.๘๔	๒๗	๓๙	ข้าว, ข้าวโพด,ผักสวนครัว	๕๒๘๐๙๓	๑๐๕๔๖๐๙	
๑๓	นางสุชาดา ติะปวน	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๕	๕.๓	๐.๐๒	๐.๗๒	๔๑	๖๔	ข้าว,ลำไย	๕๒๖๙๗๘	๑๐๕๕๕๖๒	
๑๔	นายเหรียญทอง ผัดอุป	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๕	๕.๕	๐.๐๓	๐.๖๑	๓๕	๕๘	ข้าว, ข้าวโพด,ลำไย	๕๒๖๕๕๔	๑๐๕๕๖๖๔	
๑๕	นายณรงค์เดช บุญมาอุป	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๕	๕.๔	๐.๐๒	๐.๔๒	๒๘	๗๒	ข้าว,ลำไย	๕๒๗๔๖๔	๑๐๕๕๖๒๑	
๑๖	นายประจวบ ปัญญาคำ	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๖	๕.๘	๐.๐๓	๑.๒๒	๔๙	๖๔	ข้าว, ข้าวโพด,ผักสวนครัว	๕๒๗๙๑๓	๑๐๕๕๕๙๒	
๑๗	นายสง่า อะดิดะ	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๕	๕.๗	๐.๐๒	๐.๒๗	๓๖	๓๓	ข้าว, ข้าวโพด,ลำไย	๕๒๙๒๐๓	๑๐๕๕๙๔๙	
๑๘	นายอนันต์ ดวงแก้วเรือน	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๗	๕.๒	๐.๐๔	๐.๗๙	๗๙	๗๒	ข้าว,ลำไย	๕๒๘๓๔๔	๑๐๕๖๕๙๔	
๑๙	นายวิโรจน์ ทาพรหม	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๖	๕.๖	๐.๐๓	๐.๘๒	๓๒	๔๒	ข้าว, ข้าวโพด,ลำไย	๕๒๘๓๓๙	๑๐๕๗๒๒๗	
๒๐	นางรัตนา ใจคำต๊ิบ	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๖	๕.๒	๐.๐๕	๐.๔๘	๕๕	๕๑	ข้าว, ข้าวโพด,ลำไย	๕๒๙๒๒๘	๑๐๕๖๙๕๗	

รูปที่ ๔-๓ จุดเก็บตัวอย่างดินในที่ดินของเกษตรกร

๒. การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

ความต้องการของเกษตรกร : แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน

สาเหตุ

จากการวิเคราะห์ถึงสภาพภูมิอากาศ ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีปริมาณฝนเฉลี่ย ๑,๑๕๒.๓ มิลลิเมตรต่อปี มีช่วงที่ขาดแคลนน้ำ คือ ช่วงเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม และ มกราคม - มีนาคม เป็นเวลาประมาณ ๕ เดือน (ดังรายละเอียด ในหัวข้อ ๒.๕ หน้า ๒-๔)

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรคือ (๑) บ่อน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร (๒) แหล่งน้ำขนาดเล็ก และ (๓) การขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หนึ่งบ่อน้ำในไร่นา มีได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนาแต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบันมีจำนวน ๑๕๕ บ่อ (ตารางที่ ๔ - ๔ รูปที่ ๔ - ๔) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดินซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรในบางตำบลให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินควรประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นต้น

อนึ่ง การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น มีสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช โดยเฉพาะในดินทรายที่พบในตำบลแม่ทา

ตารางที่ ๔-๔ รายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการอุดหนุนเก็บน้ำในไรนา ขนาด ๑,๒๖๐ ไร่.ม.
ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ - ๒๕๖๒ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ สถานีพัฒนาที่ดิน
เชียงใหม่ โครงการแหล่งน้ำในไรนานอกเขตชลประทาน ตำบลแม่ทา อำเภอ
แม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่		พื้นที่อุดหนุน				ปีที่ ดำเนินการ
		ตำบล	อำเภอ	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
๑	นายชัยวัฒน์ ธิปวน	แม่ทา	แม่ฮอน	๑	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒	นายวิโรจน์ ปวงอุป	แม่ทา	แม่ฮอน	๑	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๓	นายกำพล ปาคำน้อย	แม่ทา	แม่ฮอน	๑	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๔	นายนา อธิปวน	แม่ทา	แม่ฮอน	๑	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๕	นายสุรสิทธิ์ วงศ์ถาว์	แม่ทา	แม่ฮอน	๓	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๖	นายประดิษฐ์ อินตะพาน	แม่ทา	แม่ฮอน	๓	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๗	นายสมศักดิ์ โพธิ์สา	แม่ทา	แม่ฮอน	๓	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๘	นายสันนิวาส อุปคำแดง	แม่ทา	แม่ฮอน	๓	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๙	นายกนกศักดิ์ ดวงแก้วเรือน	แม่ทา	แม่ฮอน	๔	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๑๐	นายสุทธิพร ปาลี	แม่ทา	แม่ฮอน	๔	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๑๑	นายประจวบ ปัญญาคำ	แม่ทา	แม่ฮอน	๔	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๑๒	นางบัวเขียว อะติละ	แม่ทา	แม่ฮอน	๔	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๑๓	นายปรัชญา สุทธนิล	แม่ทา	แม่ฮอน	๔	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๑๔	นายสี สุทธนิล	แม่ทา	แม่ฮอน	๔	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๑๕	นายไพฑูรย์ บุญมาอุป	แม่ทา	แม่ฮอน	๔	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๑๖	นายชาญยุทธ์ อ่องทิพย์	แม่ทา	แม่ฮอน	๔	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๑๗	นายบุญส่ง อิน้อย	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๑๘	นายแสงทอง แสงผืน	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๑๙	นายไสว สุทธนิล	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒๐	นายวิโรจน์ อินตะมี	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒๑	นายบุญแสน ใจคำตัน	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒๒	นายชัยบาน เกศา	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒๓	นายอุเทน ไชยวรรณ	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒๔	นายเจริญ คำสม	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒๕	นายสมพร คำสม	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒๖	นายอานวย เป้งพยอม	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒๗	นางสาย เป้งพยอม	แม่ทา	แม่ฮอน	๕	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒๘	นายสวัสดิ์ วงศ์ชายคำ	แม่ทา	แม่ฮอน	๖	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๒๙	นายเจริญ เกศา	แม่ทา	แม่ฮอน	๖	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๓๐	นายบุญมา มาดา	แม่ทา	แม่ฮอน	๗	แม่ทา	แม่ฮอน	เชียงใหม่	๒๕๕๒

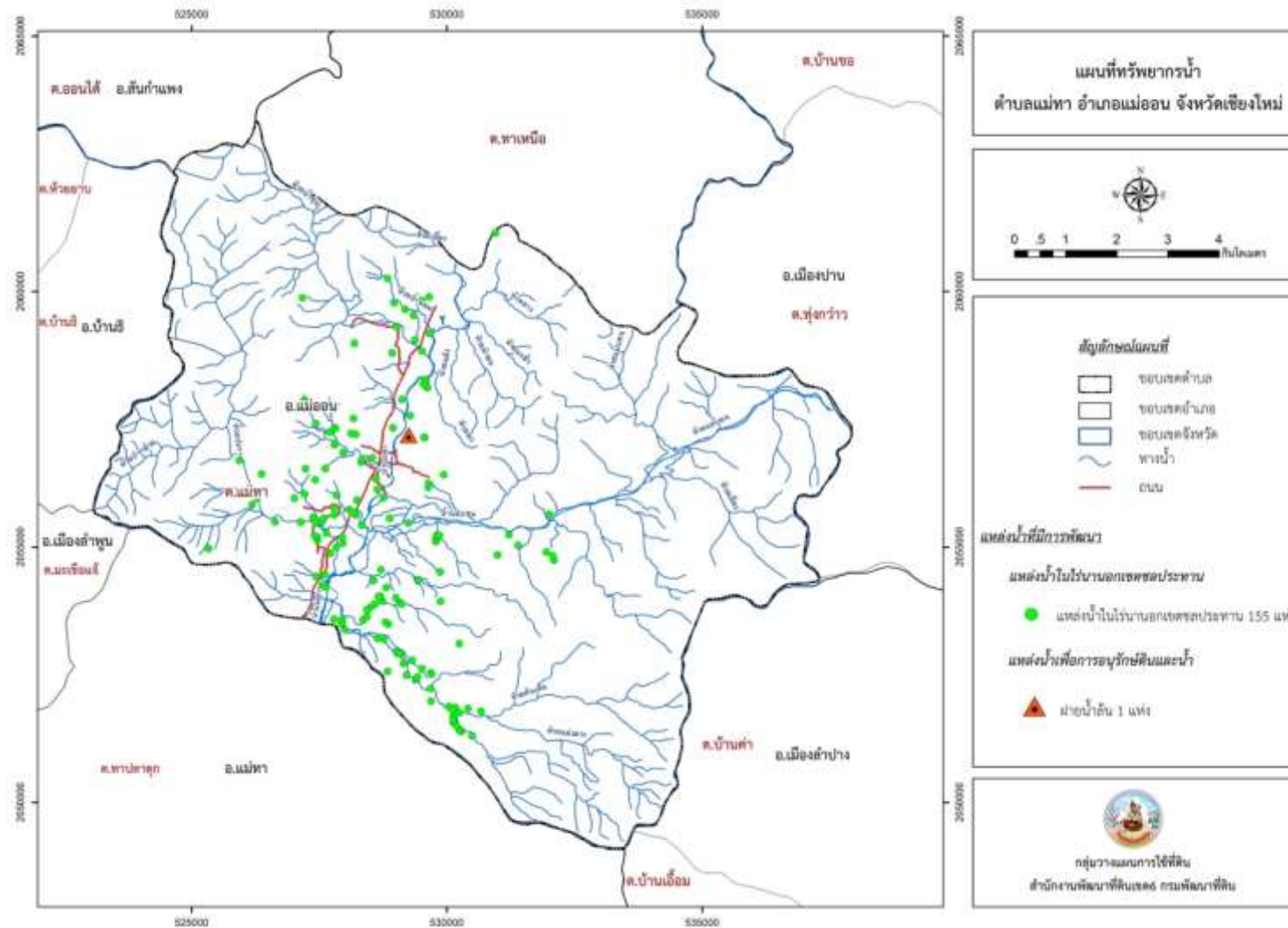
ตารางที่ ๔-๔ (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่		พื้นที่ชุดสระ				ปีที่ ดำเนินการ
		ตำบล	อำเภอ	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
๓๑	นางลำดวน จันทรเจอร	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๓๒	นายถนอม จอมเป้ง	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๓๓	นางตะเกาทอง ไชยวงศ์คำ	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๓๔	นายดวงคำ เปรมคุณธรรม	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๓๕	นายเทพ วงศ์ชัยคำ	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๓๖	นายทัต ใจพงษ์	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๓๗	นายจักร์ เพชรเก่า	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๒
๓๘	นางบัวผัน มะโนแก้ว	แม่ทา	แม่ออน	๒	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๓๙	นายสุทิน เป็นเลา	แม่ทา	แม่ออน	๓	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๔๐	นายผัด โพธิาสุ	แม่ทา	แม่ออน	๓	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๔๑	นางบัวเขียว อะติละ	แม่ทา	แม่ออน	๔	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๔๒	นายภูมิวัฒน์ สิงห์นิธิพร	แม่ทา	แม่ออน	๔	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๔๓	นายสอยแรม เกษา	แม่ทา	แม่ออน	๕	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๔๔	นายอารีย์ คำยา	แม่ทา	แม่ออน	๔	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๔๕	นายอุบล อินต๊ะปวน	แม่ทา	แม่ออน	๕	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๔๖	นายไสว สุทธนิล	แม่ทา	แม่ออน	๕	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๔๗	นายบุญส่ง คำเพียร	แม่ทา	แม่ออน	๕	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๔๘	นายสมบัติ อินต๊ะมี	แม่ทา	แม่ออน	๖	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๔๙	นายอินคำ จันเจอร	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๕๐	นายดำรงค์ ดวงแก้วเรือน	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๕๑	นายจักรี เพชรเก่า	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๕๒	นายบุญสิน ปิมปาอุด	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๕๓	นายสุชาติ เมทาตุก	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๕๔	นายนิรันทร นามจันทร์	แม่ทา	แม่ออน	๕	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๕๕	นางวันดี ดวงแก้วเรือน	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๕๖	นางจอมนวล กันธะดา	แม่ทา	แม่ออน	๕	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๕๗	นางแจ่มจันทร์ เกษา	แม่ทา	แม่ออน	๕	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๕๕
๕๘	น.ส.นพรัตน์ ดวงแก้วเรือน	แม่ทา	แม่ออน	๑	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๑
๕๘	นายมา ยีนโชค	แม่ทา	แม่ออน	๔	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๑
๖๐	นางอารณ์ กันธะดา	แม่ทา	แม่ออน	๕	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๑
๖๑	นายไกรสร ปาคำหน้อย	แม่ทา	แม่ออน	๑	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๑
๖๒	นางจันทร์พอง กำเพ็ญ	แม่ทา	แม่ออน	๒	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๑

ตารางที่ ๔-๔ (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่		พื้นที่ชุดสระ				ปีที่ ดำเนินการ
		ตำบล	อำเภอ	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
๖๓	นางสุภาพ ฤคำมา	แม่ทา	แม่ออน	๑	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๖๔	นางสมัย ธิใจเงิน	แม่ทา	แม่ออน	๑	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๖๕	นางบัวทิพย์ ปวงอุป	แม่ทา	แม่ออน	๑	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๖๖	นายบุญยัง ปวงอุป	แม่ทา	แม่ออน	๑	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๖๗	นายวิโรจน์ ปวงอุป	แม่ทา	แม่ออน	๑	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๖๘	นายทวี หนูล้อม	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๖๙	นายสุเทพ สุทธนิล	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๗๐	นายอภิม ต๊ะชัย	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๗๑	นายจักรี เพชรเก่า	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๗๒	นายอุดม ใจพงษ์	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๗๓	นางภาวดี มะโนแก้ว	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๗๔	นายสีโพน แสงฝั้น	แม่ทา	แม่ออน	๗	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๗๕	นางบัวผัน คำดา	แม่ทา	แม่ออน	๖	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๗๖	นายทองเชิด ไชยวงศ์คำ	แม่ทา	แม่ออน	๖	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๗๗	นายณรงค์ชัย อินต๊ะมี	แม่ทา	แม่ออน	๖	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๗๘	นายอภิชัย ปิมปาอุด	แม่ทา	แม่ออน	๕	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๗๙	นายจงเจริญ เครือวัลย์	แม่ทา	แม่ออน	๕	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๘๐	นายดวงดี สมไหว	แม่ทา	แม่ออน	๔	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๘๑	นายदनัย ไชยะใจ	แม่ทา	แม่ออน	๔	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๘๒	นางเตือนใจ ยะสม	แม่ทา	แม่ออน	๔	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๘๓	นายชนะ จินาน้อย	แม่ทา	แม่ออน	๓	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๘๔	นางแดง อินต๊ะมี	แม่ทา	แม่ออน	๓	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๘๕	นายอาทร วงศ์กาวิ	แม่ทา	แม่ออน	๓	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒
๘๖	นายจุฑพร อินต๊ะมี	แม่ทา	แม่ออน	๓	แม่ทา	แม่ออน	เชียงใหม่	๒๕๖๒

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่

รูปที่ ๔-๔ ที่ตั้งบ่อน้ำในไร่นาที่ดำเนินการก่อสร้างโดยกรมพัฒนาที่ดิน

๓. กรณีที่เกษตรกรต้องการที่จะปรับเปลี่ยนจากเกษตรเคมีเป็นเกษตรอินทรีย์นั้นจำเป็นต้องตรวจสอบพื้นที่แปลงที่ปลูกในปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมของดินที่จะปลูกหรือไม่ ทั้งนี้ได้มีคู่มือการประเมินคุณภาพที่ดินแสดงวิธีจัดตามความเหมาะสมของดินในการปลูกข้าวแล้ว ซึ่งการดำเนินการในเรื่องที่จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากกรมวิชาการเกษตร ดังรายละเอียดใน ส่วนที่ ๒ ของการวิเคราะห์ PRA ทั้งนี้ได้ลงพิกัดในแผนที่การถือครองที่ดินเป็นรายแปลงด้วย (ตารางที่ ๔-๒)

อนึ่งในกรณีที่สามารถจัดหา “แผนที่การถือครองที่ดินรายแปลง” ถึงแม้ว่าจะไม่มีรายชื่อเจ้าของที่ดินมาก็ตาม แต่ในเบื้องต้นจะสามารถตรวจสอบจากเกษตรกรบางราย โดยเฉพาะการใช้พิกัดเข้าช่วย รวมทั้งควรมีแผนจัดทำสำมะโนที่ดินในโอกาสต่อไป

เมื่อมีแผนที่การถือครองที่ดินรายแปลง แล้วควรจะต้องมีการซ้อนทับ (Overlay) กับแผนที่ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดิน ดังนี้

- (๑) ซ้อนทับ กับแผนที่ดิน จะทราบว่าเกษตรกรรายใด ทำการเกษตรอยู่ในดินชุดใด
- (๒) ซ้อนทับ กับแผนที่สภาพการใช้ที่ดิน จะทราบว่าเกษตรกรรายใดใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมใด
- (๓) ซ้อนทับ กับแผนที่ความเหมาะสมของดิน จะทราบว่าเกษตรกรรายใดใช้ที่ดินปลูกพืชตรงกับ

ความเหมาะสมของดินหรือไม่

(๔) เมื่อลงจุดเก็บตัวอย่างดิน ภายหลังการวิเคราะห์ดินถึงจะทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ของดินของเกษตรกรรายนั้น

(๕) เมื่อลงจุด “บ่อน้ำในไร่นา” หรือแหล่งน้ำขนาดเล็กถึงจะทราบถึง (๑) จำนวนและการกระจายตัวของบ่อน้ำในไร่นา (๒) การใช้ประโยชน์หลังการก่อสร้าง (จากแผนที่สภาพการใช้ที่ดิน) (๓) กำหนดจุดที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคตหากมีแผนงานและได้รับงบประมาณ

(๖) เมื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดินแล้ว จะทราบว่าเกษตรกรรายใดในเขตการใช้ที่ดินแต่ละเขต จะประเมินผลผลิตของพืชในเขตที่กำหนดได้โดยประมาณ เมื่อมีการประเมินจะทราบว่าหลังจากการจัดทำเขตการใช้ที่ดินแล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านใดบ้าง ทั้งด้านกายภาพและเศรษฐกิจโดยเฉพาะผลตอบแทน

“แผนที่ถือครองรายแปลง” จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดทำและใช้แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ ๕ การประเมินคุณภาพที่ดิน

บทที่ ๕ การประเมินคุณภาพที่ดิน

๕.๑ ทรัพยากรดิน

ประกอบด้วยดินต่างๆ จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ โดยกองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (๒๕๖๑) กรมพัฒนาที่ดิน คุณสมบัติดินแสดงไว้ในตารางที่ ๕-๓

๕.๒ ประเภทการใช้ที่ดิน

ประกอบด้วยพืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของ ตำบลแม่ทา ได้แก่ ข้าวเหนียวพันธุ์ สันป่าตอง ข้าวเหนียวพันธุ์ กข.๖ ข้าวโพดพันธุ์ แปซิฟิก ๒๘๓ ,๒๗๑ ซีพี พืชที่มีอนาคตทั้งด้านคุณภาพและราคาตลาด (Promising crop) ได้แก่ ลำไย มะม่วง พืชทางเลือกที่ ปลูกเป็นรายได้เสริมหลังฤดูการทำนา ได้แก่ ฟักทอง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชทางเลือกเพิ่มเติมในอนาคต คือ ไม้หวาน และเสาวรส

๕.๓ ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับ จังหวัด (กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน ๒๕๖๑) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความ เหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็น ประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (r) ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้าน ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณ อินทรีย์วัตถุ (m) ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (k) และความ ลาดชัน (g) ได้แก่ ชุดดิน Lp-silA Sai-sIA Sp-hb,gm-sIA/b St-sIA Uti-gm-sIA/b Wi-gm-clB/b

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ชุดดิน Hc-hb-sIC Li-gclD/st Lo-sclB Lo-sclC Lo-sclD Nm-sIC Nm-sID Ps-gsIE Ps-sIB Ps-sIC Ps-sID Ps-sIE Sp-hb-sIC Sp-sIB Uti-sIA Uti-sIB Ws-clB Ws-clC Ws-clD zSC สภาพพื้นที่ตามศักยภาพไม่สามารถปลูกข้าวได้ เนื่องจากติด ข้อจำกัดการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง แต่ในสภาพพื้นที่ตำบลแม่ทา มีการปลูกข้าวเพื่อ บริโภคภายในครัวเรือน หากมีผลผลิตมากจึงจำหน่าย แต่ปริมาณผลผลิตที่ได้อยู่ในขั้นต่ำกว่าเกณฑ์ (๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัมต่อไร่) ถ้าเกษตรกรมีการปรับปรุงบำรุงดิน และใส่ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสม พร้อม ทั้งมีแหล่งน้ำที่ขุดขึ้นเอง ก็สามารถปลูกข้าวได้

ข้าวโพด

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณอินทรีย์วัตถุ (m) ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (k) และความลาดชัน (g) ได้แก่ ชุดดิน Hc-hb-sLC Lo-sclB Lo-sclC Lo-sclD Nm-sLC Nm-sLD Ps-sLB Ps-sLC Ps-sLD Sai-sLA Sp-hb-sLC Sp-sLB St-sLA Uti-sLA Uti-sLB Ws-clB Ws-clC Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ชุดดิน Li-gclD/st Lp-silA Ps-gsLE Ps-sLE Sp-hb,gm-sLA/b Uti-gm-sLA/b Wi-gm-clB/b zSC

พืชผัก

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (r) ข้อจำกัดเนื้อดิน (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณอินทรีย์วัตถุ (m) ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (k) ความลึกของดิน (d) และความลาดชันของพื้นที่ (g) ได้แก่ ชุดดิน Hc-hb-sLC Li-gclD/st Lo-sclB Lo-sclC Lo-sclD Lp-silA Nm-sLC Nm-sLD Ps-sLB Ps-sLC Ps-sLD Ps-sLE Sai-sLA Sp-hb-sLC Sp-hb-gm-sLA/b Sp-sLB St-sLA Uti-sLA Uti-gm-sLA/b Uti-sLB Wi-gm-clB/b Ws-clB Ws-clC Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ได้แก่ ชุดดิน Ps-gsLE zSC

เสาวรส

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (r) ข้อจำกัดเนื้อดิน (s) และความลึกของดิน (d) ได้แก่ ชุดดิน Hc-hb-sLC Li-gclD/st Lo-sclB Lo-sclC Lo-sclD Nm-sLC Nm-sLD Ps-sLB Ps-sLC Ps-sLD Ps-sLE Sp-hb-sLC Sp-sLB Uti-sLA Uti-sLB Ws-clB Ws-clC Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ชุดดิน Lp-silA Sai-sLA Sp-hb-gm-sLA/b St-sLA Uti-sLA Uti-gm-sLA/

แก้วมังกร**ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒)**

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (r) ข้อจำกัดเนื้อดิน (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณอินทรีย์วัตถุ (m) ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และความลาดชันของพื้นที่ (g) ได้แก่ ชุดดิน Lo-sclB Lo-sclC Lo-sclD Lp-silA Nm-slC Ps-slB Ps-slC Sp-hb-slC Sp-slB St-sla Uti-sla Uti-slB Wi-gm-clB/b Ws-clB Ws-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ มีข้อจำกัดด้านความลาดชันของพื้นที่ (g) ได้แก่ ชุดดิน Li-gclD/st Nm-slC Nm-slD Ps-gslE Ps-slD Ps-slE Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ชุดดิน Hc-hb-slC Lp-silA Sai-sla Sp-hb-gm-sla/b St-sla Uti-sla Uti-gm-sla/b Wi-gm-clB/b zSC

ยางพารา**ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)**

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (r) ได้แก่ ชุดดิน Hc-hb-slC Li-gclD/st Lo-sclB Lo-sclC Lo-sclD Lp-silA Nm-slC Nm-slD Ps-gslE Ps-slB Ps-slC Ps-slD Ps-slE Sai-sla Sp-hb-slC Sp-hb-gm-sla/b Sp-slB St-sla Uti-sla Uti-gm-sla/b Uti-slB Wi-gm-clB/b Ws-clB Ws-clC Ws-clD zSC

ลำไย**ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒)**

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (r) ข้อจำกัดเนื้อดิน (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้าน เบสที่แลกเปลี่ยนได้ (b) ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (k) และความลาดชันของพื้นที่ (g) ได้แก่ ชุดดิน Hd-hb-slC Nm-slC Nm-slD Sp-hb-slC Sp-slB Uti-sla Uti-slB

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สภาพพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (d) และความลาดชันของพื้นที่ (g) ได้แก่ ชุดดิน Lp-silA Ps-slB Ps-slC Ps-slD Ps-slE Sai-sla Sp-hb-gm-sla/b St-sla Uti-gm-sla/b Wi-gm-slb/b Ws-clB Ws-clC Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ได้แก่ ชุดดิน Li-gsl/st Ps-gslE zSC

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (Sm)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (r) การระบายน้ำของดิน ข้อจำกัดเนื้อดิน (s)) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (c) สภาพพื้นที่มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (d) และความลาดชันของพื้นที่ (g) ได้แก่ ชุดดิน Hc-hb-sLC Li-gclD/st Lo-sclB Lo-sclC Lo-sclD Lp-silA Nm-sLC Nm-sLD Ps-gslE Ps-sLB Ps-sLC Ps-sLD Ps-sLE Sai-sLA Sp-hb-sLC Sp-hb-gm-sLA/b Sp-sLB St-sLA Uti-sLA Uti-gm-sLA/b Uti-sLB Wi-gm-clB/b Ws-clB Ws-clC Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านสภาพพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (s) ได้แก่ ชุดดิน zSC

ตารางที่ ๕-๑ ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลปอภาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ชุดดิน	ข้าว	ข้าวโพด	ลำไย	ไร่	ร้อยละ
Hc-hb-slC	N	Smr/Sls	Smr/S๑	๓๕๙	๐.๕๒
Li-gclD/st	N	N	N	๑	๐.๐๑
Lo-sclB	N	Smr/Sls	Smr/S๑	๕๔	๐.๐๘
Lo-sclC	N	Smr/Slsrg	Smr/S๑	๒๙๔	๐.๔๓
Lo-sclD	N	Smr/Slsrg	Smr/S๒rg	๖๒๙	๐.๙๑
Lp-silA	Smr/S๑	N	N	๕๕๕	๐.๘๐
Nm-slC	N	Smr/S๒scg	Smr/S๒c	๔๘๘	๐.๗๑
Nm-sLD	N	Smr/S๒scg	Smr/S๒crg	๕๗๗	๐.๘๔
Ps-gslE	N	N	Smr dg	๕๖	๐.๐๘
Ps-slB	N	Smr/S๒scg	Smr d	๑,๐๑๙	๑.๔๘
Ps-slC	N	Smr/S๒scg	Smr d	๘๕๐	๑.๒๓
Ps-sLD	N	Smr/S๒scg	Smr d	๒๕๐	๐.๓๖
Ps-sLE	N	N	Smr dg	๓๘๖	๐.๕๖
Sai-slA	Smr s	Smr o	Smr o	๑,๐๖๖	๑.๕๔
Sp-hb-slC	N	Smr/S๒rg	Smr/S๑	๒๐๘	๐.๓๐
Sp-hb,gm-slA/b	Smr s	N	N	๒๐๗	๐.๓๐
Sp-slB	N	Smr/S๒sc	Smr/S๒c	๑๐๗	๐.๑๕
St-slA	Smr s	Smr o	Smr o	๕๘๑	๐.๘๔
Uti-gm-slA/b	Smr s	N	N	๑๕๓	๐.๒๒
Uti-slA	N	Smr/S๒sc	Smr/S๒sc	๑,๘๐๑	๒.๖๑
Uti-slB	N	Smr/S๒sc	Smr/S๒sc	๑,๔๕๕	๒.๑๑
Wi-gm-clB/b	Smr/S๑	N	N	๗๓๒	๑.๐๖
Ws-clB	N	Smr/S๑	Smr d	๒๔๑	๐.๓๕
Ws-clC	N	Smr/S๒rg	Smr d	๕๘๐	๐.๘๔
Ws-clD	N	Smr/S๒rg	Smr d	๑๔๔	๐.๒๑
zSC	N	N	N	๕๕,๓๗๓	๘๐.๒๐
zU				๘๗๓	๑.๒๖
รวมพื้นที่				๖๐,๐๓๙	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ : ๑. คำอธิบายชุดดินดูจากตารางหน่วยแผนที่ดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

๒. ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน

r = ปริมาณน้ำฝน

b = ความอึดตัวด้วยต่าง

m = ปริมาณอินทรีย์วัตถุ

k = ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์

d = ความลึกของดิน

o = การระบายน้ำ

c = ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก

p = ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์

a = ปฏิกริยาของดิน

g = ความลาดชัน

บทที่ ๖ แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ ๖

แผนการใช้ที่ดิน

๖.๑ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง^{๑)}

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก”

๖.๒ นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ได้กำหนดไว้ตามกรอบของนโยบายแห่งรัฐ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๖-๑

ตารางที่ ๖-๑ นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/แผนการ ปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
๑	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐	มาตรา ๗๒ (๑) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพ ของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๒	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐)	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม
๓	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ประเด็นย่อยที่ ๒.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ ประเด็นย่อยที่ ๒.๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม
๔	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)	ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อหลักการพัฒนา อย่างยั่งยืน
๕	นโยบายและแผนการบริหาร จัดการที่ดินและทรัพยากรดินของ ประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

ตารางที่ ๖-๑ (ต่อ)

1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 :ฐ) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/แผนการ ปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
๖	ยุทธศาสตร์ภาคเหนือ	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง ๑. แผนงานส่งเสริมการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นที่ที่มีศักยภาพทางการตลาด ๒. แผนงานพัฒนาโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นที่ ๓. แผนงานพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร ให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานความปลอดภัย ๔. แผนงานสนับสนุนและยกระดับการผลิตให้เข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ๕. แผนงานพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเพื่อเตรียมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในอนาคต ๖. แผนงานส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรชีวภาพ ๗. แผนงานส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน และ ยกระดับไปสู่ผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง ๘. แผนงานส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร ๙. แผนงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ๑๐. แผนงานส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ๑๑. แผนงานพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรและผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรจากฐานทรัพยากร ชีวภาพ ๑๒. แผนงานพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมชีวภาพ ๑๓. โครงการส่วนผสมฟังก์ชันและนวัตกรรมอาหาร ๑๔. แผนงานการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรยุคใหม่ (Smart Farmer) ๑๕. แผนงานการพัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์และระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าเกษตร จากชุมชน ๑๖. โครงการการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการสร้างระบบส่งน้ำที่ครอบคลุม และทั่วถึงพื้นที่ชลประทานและนอกเขตชลประทาน
๗	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนบน ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕)	ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย เกษตรแปรรูป ที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม
๘	แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔)	ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๒ ส่งเสริมการเกษตร การผลิตสินค้าชุมชน การค้า การลงทุน สู่สากล ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
๙	แผนพัฒนาท้องถิ่น ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมการจัดการระบบนิเวศน์ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ป่า ดิน น้ำ ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และสิ่งแวดล้อม ให้เกิดการเกื้อกูลกันอย่างสมดุล

๖.๓ แผนการใช้ที่ดิน (ตัวอย่าง)

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ได้กำหนดออกเป็น ๕ เขต ดังนี้
(ตารางที่ ๖.๒ และรูปที่ ๖.๑)

๖.๓.๑ เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ ๙,๒๒๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑๓.๔๐ ของพื้นที่ตำบล พื้นที่เกษตรกรรมนี้เป็นบริเวณที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย และพื้นที่ตำบลอยู่ในบริเวณเขตชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๕ ระดับ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๑A และ ๒ เป็นเขตสงวนไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ส่วนชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ ๓ ๔ และ ๕ ซึ่งไม่มีข้อกำหนดเรื่องการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เขตการเกษตรนี้ เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะปลูกทั้งพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น แต่เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการเกษตร และทิศทางการพัฒนาพื้นที่นี้ สามารถแบ่งพื้นที่เขตเกษตรกรรมเป็น ๒ เขต คือ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพผลผลิตต่ำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพผลผลิตสูง

มีเนื้อที่ ๕,๒๖๖ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๖๔ ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชระดับปานกลางถึงสูง สามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตได้ เมื่อมีแหล่งน้ำเพียงพอในช่วงฤดูการเพาะปลูกหรือฤดูกาลให้ผลผลิต โดยแบ่งได้ ๔ เขต ดังนี้

๑.๑) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม (สัญลักษณ์แผนที่ ๒๒๑๐๑)

มีเนื้อที่ ๒,๒๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๑๙ ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่ปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง และ กข.๖ โดยอาศัยน้ำฝน แหล่งน้ำสำรองเป็นหลัก เขตทำนาในพื้นที่ดังกล่าวนี้มีลักษณะดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนทรายแป้ง และดินล่างเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนเหนียว มีข้อจำกัดคือ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ พืชมักแสดงอาการขาดน้ำอย่างเห็นได้ชัดเจนในช่วงฝนแล้ง และเสี่ยงต่อการเกิดการชะล้างพังทลายของดิน พื้นที่เขตนี้สามารถพัฒนาหรือส่งเสริมการปลูกข้าวสายพันธุ์ที่ทนแล้ง และปลูกถั่วเขียว หากพื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถปลูกข้าวได้ หลังฤดูทำนาควรส่งเสริมให้มีการปลูกพืชผักจากแหล่งน้ำในไร่นา เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

๑.๒) เขตทำนาพื้นที่ดอน (สัญลักษณ์แผนที่ ๒๒๑๐๒)

มีเนื้อที่ ๙๓๒ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๓๕ ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่ปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง และ กข.๖ โดยอาศัยน้ำฝน แหล่งน้ำสำรองเป็นหลัก เขตทำนาในพื้นที่ดังกล่าวนี้มีลักษณะดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนทรายแป้ง และดินล่างเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนเหนียว มีข้อจำกัดคือ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ พืชมักแสดงอาการขาดน้ำอย่างเห็นได้ชัดเจนในช่วงฝนแล้ง และเสี่ยงต่อการเกิดการชะล้างพังทลายของดิน พื้นที่เขตนี้สามารถพัฒนาหรือส่งเสริมการปลูกข้าวสายพันธุ์ที่ทนแล้ง และปลูกถั่วเขียว หากพื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถปลูกข้าวได้ หลังฤดูทำนาควรส่งเสริมให้มีการปลูกข้าวโพด ยาสูบ จากแหล่งน้ำในไร่นา เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

(๑) ควรส่งเสริมให้มีการผลิตข้าวพันธุ์สันป่าตองที่มีมูลค่าทางการตลาดสูงเป็นที่ต้องการของตลาด และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยทางวิทยาศาสตร์ตามค่าวิเคราะห์ดินในอัตราสัดส่วนที่เหมาะสม เพิ่มเป็นการเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนการผลิต

(๒) ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ในแปลงนาข้าวเพื่อควบคุมระดับการแช่ขังของน้ำในระหว่างการเพาะปลูกให้เหมาะสม

(๓) พิจารณาดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้มีการกักเก็บได้ดีขึ้น

(๔) ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาเป็นรายได้เสริม เช่น ยาสูบ พักทอง แตงโม พืชผัก โดยการเกษตรแบบปลอดภัย

(๕) ส่งเสริมการรวมกลุ่มสร้างอำนาจในการต่อรองราคา และซื้อปัจจัยการผลิต

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

๑. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก

๒. สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

๓. ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก

กิจกรรมส่วนราชการอื่นๆ

๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน

๒. ส่งเสริมและประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การจัดการผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

๓. ให้บริการและส่งเสริมอาชีพการเกษตร

๑.๓) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์แผนที่ ๒๒๒๐๐)

มีเนื้อที่ ๘๒๗ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๒๐ ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ผสม ปัจจุบันเกษตรกรใช้พื้นที่เพื่อปลูกข้าวโพด และพืชไร่ผสม เกษตรกรปลูกในพื้นที่ลูกคลื่นลาดลาดไปจนถึงพื้นที่เนินเขา มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ร่วนเหนียวปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีความเหมาะสมเล็กน้อยสำหรับปลูกพืชไร่ พืชจำพวกที่ใช้ให้น้ำน้อยและดูแลรักษาง่าย

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

(๑) ควรส่งเสริมให้ทำการเกษตรแบบผสมผสาน ไม่ควรมีการทำเกษตรแบบพืชเชิงเดี่ยวตลอดทั้งปี และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยทางวิทยาศาสตร์ตามค่าวิเคราะห์ดินในอัตราสัดส่วนที่เหมาะสม เพิ่มเป็นการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการผลิต

(๒) สามารถปรับเปลี่ยนพืชเป็นไม้ยืนต้น และไม้ผลได้ เช่น พืชมีอนาคต ได้แก่ เสาวรส แก้วมังกร และพืชไร่ เช่น ข้าวโพดฝักอ่อน ที่สามารถนำไปไปเลี้ยงวัวนมได้

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

๑. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
๒. สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
๓. ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก

กิจกรรมส่วนราชการอื่นๆ

๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
๒. ส่งเสริมและประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การจัดการผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
๓. ให้บริการและส่งเสริมอาชีพการเกษตร

๑.๔) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์แผนที่ ๒๒๓๐๐)

มีเนื้อที่ ๑,๑๗๙ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๗๑ ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลผสม ปัจจุบันเกษตรกรใช้พื้นที่เพื่อการปลูกลำไย และมะม่วง เกษตรกรปลูกในพื้นที่ลูกคลื่นลาดไปจนถึงพื้นที่เนินเขา มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ร่วนเหนียวปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีความเหมาะสมเล็กน้อยสำหรับปลูกไม้ผล

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

(๑) ควรเร่งรัดพัฒนาระบบชลประทานเพื่อปรับปรุงรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการปลูกพืชล้มลุก มาเป็นการปลูกไม้ผลหรือผักที่มีมูลค่าสูงและเป็นที่ต้องการของตลาด

(๒) ปรับปรุงคุณภาพของดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และลักษณะทางการภาพของดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น ทำให้ดินร่วนซุย เพิ่มการอุ้มน้ำของดินให้ดีขึ้น

(๓) ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่เขตนี้ รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น เหมือง ฝ่าย ลำคลองสาธารณะ บึง หนอง ให้มีการกักเก็บน้ำให้ดีขึ้น

(๔) ส่งเสริมการผลิตพืช โดยให้คำแนะนำพืชทางเลือก ได้แก่ มะนาว อินทผลัม หม่อน กล้วย และมะพร้าว เป็นต้น

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

๑. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
๒. สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
๓. ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก

กิจกรรมส่วนราชการอื่นๆ

๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
๒. ส่งเสริมและประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การจัดการผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
๓. ให้บริการและส่งเสริมอาชีพการเกษตร

๑.๕) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์แผนที่ ๒๒๔๐๐)

มีเนื้อที่ ๑๒๘ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๙ ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น ปัจจุบันมีการปลูกสัก ยางพารา และจามจุรี พื้นที่ส่วนใหญ่ไม่เหมาะต่อการปลูกไม้ยืนต้นจากข้อจำกัดจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรดินมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย ร่วนเหนียวปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การชะล้างพังทลายสูง เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชัน

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- (๑) ดินมีการระบายน้ำดีเกินไป พื้นที่เป็นดินทรายไม่ควรปลูกไม้ยืนต้น
- (๒) ในพื้นที่บริเวณที่เป็นลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชันตั้งแต่ ๑๒% ขึ้นไป ควรมีการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

๑. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
๒. สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
๓. ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก

กิจกรรมส่วนราชการอื่นๆ

๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
๒. ส่งเสริมและประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การจัดการผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
๓. ให้บริการและส่งเสริมอาชีพการเกษตร

๒) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ

มีเนื้อที่ ๕,๒๖๖ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๖๔ ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชระดับปานกลางถึงสูง สามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตได้ เมื่อมีแหล่งน้ำเพียงพอในช่วงฤดูกาลเพาะปลูกหรือฤดูกาลให้ผลผลิต โดยแบ่งได้ ๔ เขต ดังนี้

๒.๑) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม (สัญลักษณ์แผนที่ ๒๒๑๐๑)

มีเนื้อที่ ๔๔๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๔ ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่ปลูกข้าวพันธุ์สันป่าตอง และ กข.๖ โดยอาศัยน้ำฝน แหล่งน้ำสำรองเป็นหลัก เขตทำนาในพื้นที่ดังกล่าวนี้มีลักษณะดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนทรายแป้ง และดินล่างเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนเหนียว มีข้อจำกัดคือ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ พืชมักแสดงอาการขาดน้ำอย่างเห็นได้ชัดเจนในช่วงฝนแล้ง และเสี่ยงต่อการเกิดการชะล้างพังทลายของดิน พื้นที่เขตนี้สามารถพัฒนาหรือส่งเสริมการปลูกข้าวสายพันธุ์ที่ทนแล้ง และปลูกถั่วเขียว หากพื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถปลูกข้าวได้ หลังฤดูทำนา ควรส่งเสริมให้มีการปลูกพืชผักจากแหล่งน้ำในไร่นา เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

แนวทางการพัฒนา

(๑) ควรส่งเสริมให้มีการผลิตข้าวพันธุ์สันป่าตองที่มีมูลค่าทางการตลาดสูงเป็นที่ต้องการของตลาด และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยทางวิทยาศาสตร์ตามค่าวิเคราะห์ดินในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพิ่มเป็นการเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนการผลิต

(๒) ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ในแปลงนาข้าวเพื่อควบคุมระดับการแช่ขังของน้ำในระหว่างการเพาะปลูกให้เหมาะสม

(๓) พิจารณาดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้มีการกักเก็บได้ดีขึ้น

(๔) ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาเป็นรายได้เสริม เช่น ยาสูบ พักทอง แตงโม พืชผัก โดยการเกษตรแบบปลอดภัย

(๕) ส่งเสริมการรวมกลุ่มสร้างอำนาจในการต่อรองราคา และซื้อปัจจัยการผลิต

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

๑. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก

๒. สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

๓. ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก

กิจกรรมส่วนราชการอื่นๆ

๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน

๒. ส่งเสริมและประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การจัดการผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

๓. ให้บริการและส่งเสริมอาชีพการเกษตร

๑.๒) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์แผนที่ ๒๒๒๐๐)

มีเนื้อที่ ๘๒๗ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๒๐ ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ผสม ปัจจุบันเกษตรกรใช้พื้นที่เพื่อปลูกข้าวโพด และพืชไร่ผสม เกษตรกรปลูกในพื้นที่ลูกคลื่นลาดลาดไปจนถึงพื้นที่เนินเขา มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ร่วนเหนียวปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีความเหมาะสมเล็กน้อยสำหรับปลูกพืชไร่ พืชจำพวกที่ใช้ให้น้ำน้อยและดูแลรักษาง่าย

แนวทางการพัฒนา

(๑) ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในเขตพื้นที่นี้ รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น เหมือง ฝาย ลำคลองสาธารณะ ให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น

(๒) ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชไร่ในช่วงระยะที่ดินมีความชื้นเหมาะสมต่อพืช คือ ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนพฤศจิกายน เพราะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก

(๓) ปรับปรุงคุณภาพของดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และลักษณะทางกายภาพของดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชไร่ โดยการใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ควรเลือกสูตรปุ๋ย จำนวน และระยะเวลาการใส่ปุ๋ยให้เหมาะกับชนิดพืชเพื่อเพิ่มปริมาณธาตุอาหารในดิน

(๔) ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ปรับปรุงคุณภาพของโครงสร้างดิน โดยการคลุมดิน เพื่อให้ดินมีความชื้นและสามารถย่อยสลายเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน

(๕) ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสร้างอำนาจการต่อรองทางการตลาด ให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

๑. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
๒. สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
๓. ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก

กิจกรรมส่วนราชการอื่นๆ

๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
๒. ส่งเสริมและประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การจัดการผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
๓. ให้บริการและส่งเสริมอาชีพการเกษตร

๒.๒) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์แผนที่ ๒๒๓๐๐)

มีเนื้อที่ ๑,๑๗๙ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๗๑ ของพื้นที่ตำบล เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลผสม ปัจจุบันเกษตรกรใช้พื้นที่เพื่อการปลูกลำไย และมะม่วง เกษตรกรปลูกในพื้นที่ถูกคลื่นลวดลาดไปจนถึงพื้นที่เนินเขา มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ร่วนเหนียวปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีความเหมาะสมเล็กน้อยสำหรับปลูกไม้ผล

แนวทางการพัฒนา

(๑) ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในเขตพื้นที่นี้ รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น เหมือง ฝาย ลำคลองสาธารณะ ให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น

(๒) ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ผลให้เหมาะสมกับช่วงระยะที่ดินมีความชื้นเหมาะสมต่อพืช คือ ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนพฤศจิกายน

(๓) ควรปรับปรุงคุณภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยการใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ ตามความเหมาะสมของคุณภาพดิน

(๔) ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างของดินโดยการคลุมดิน เพื่อให้มีความชื้นและสามารถย่อยสลายปริมาณอินทรีย์วัตถุให้ดิน

(๕) พื้นที่ลาดชันที่มีการปลูกไม้ผลควรส่งเสริมให้มีการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

๑. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
๒. สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
๓. ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก

กิจกรรมส่วนราชการอื่นๆ

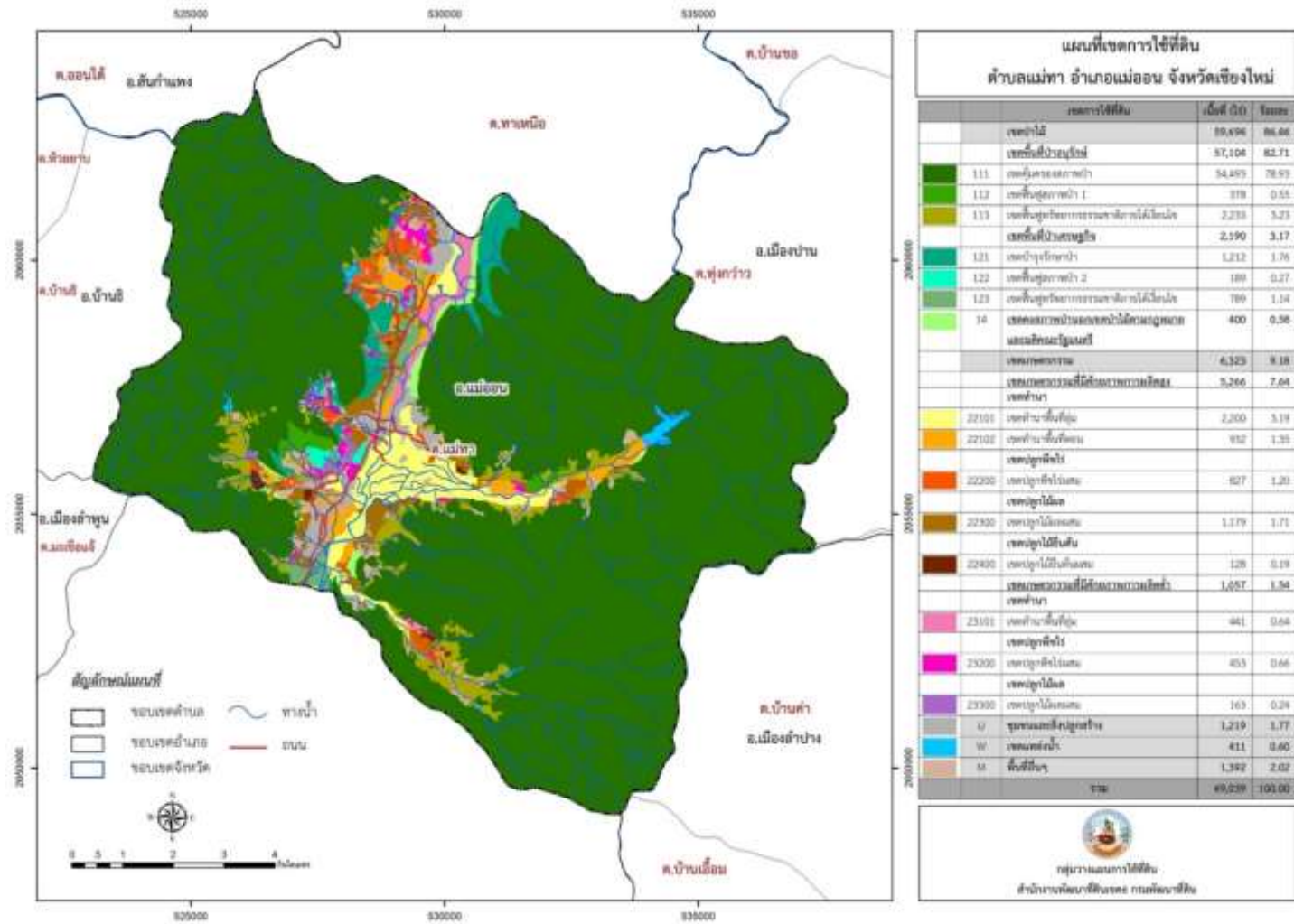
๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
๒. ส่งเสริมและประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การจัดการผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
๓. ให้บริการและส่งเสริมอาชีพการเกษตร

ตารางที่ ๖-๒ เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
๑	เขตป่าไม้	๕๙,๖๙๔	๘๖.๔๖
๑.๑	เขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์	๕๗,๑๐๔	๘๒.๗๑
๑.๑.๑	เขตคุ้มครองสภาพป่า	๕๔,๔๙๓	๗๘.๙๓
๑.๑.๒	เขตฟื้นฟูสภาพป่า ๑	๓๗๘	๐.๕๕
๑.๑.๓	เขตฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข	๒,๒๓๓	๓.๒๓
๑.๒	เขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ	๒,๑๙๐	๓.๑๗
๑.๒.๑	เขตบำรุงรักษาป่า	๑,๒๑๒	๑.๗๖
๑.๒.๒	เขตฟื้นฟูสภาพป่า ๒	๑๘๘	๐.๒๗
๑.๒.๓	เขตฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข	๗๘๙	๑.๑๔
๑.๓	เขตคงสภาพป่านอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี	๔๐๐	๐.๕๘
๒	เขตเกษตรกรรม	๖,๓๒๓	๙.๑๘
๒.๑	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง	๕,๒๖๖	๗.๖๔
๒.๑.๑	เขตทำนา		
	เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	๒,๒๐๐	๓.๑๙
	เขตทำนาพื้นที่ดอน	๙๓๒	๑.๓๕
๒.๑.๒	เขตปลูกพืชไร่		
	เขตปลูกพืชไร่ผสม	๘๒๗	๑.๒๐
๒.๑.๓	เขตปลูกไม้ผล		
	เขตปลูกไม้ผลผสม	๑,๑๗๙	๑.๗๑
๒.๑.๔	เขตปลูกไม้ยืนต้น		
	เขตปลูกไม้ยืนต้นผสม	๑๒๘	๐.๑๙
๒.๒	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	๑,๐๕๗	๑.๕๔
๒.๒.๑	เขตทำนา		
	เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	๔๔๑	๐.๖๔
๒.๒.๒	เขตปลูกพืชไร่		
	เขตปลูกพืชไร่ผสม	๔๕๓	๐.๖๖
๒.๒.๓	เขตปลูกไม้ผล		
	เขตปลูกไม้ผลผสม	๑๖๓	๐.๒๔
๓	ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑,๒๑๙	๑.๗๗
๔	เขตแหล่งน้ำ	๔๑๑	๐.๖๐
๕	พื้นที่อื่นๆ	๑,๓๙๒	๒.๐๒
	รวม	๖๙,๐๓๙	๑๐๐.๐๐

ระยะการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน											
ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
											
											
											
											

รูปที่ ๖-๑ ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

รูปที่ ๖-๒ แผนที่เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

๖.๔ การจัดการความเสี่ยง (Risk management)

จากระบบการปลูกพืช (cropping pattern) ดังที่แนะนำในรูปที่ ๖-๑ นี้จะต้องอธิบายการจัดการความเสี่ยง (Risk management) ให้แก่เกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าใจถึงผลประโยชน์ของการประชุมระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน โดยมีตัวอย่างดังนี้

กรณีที่ “เกษตรกร” ระบุว่าดินที่ทำนาอยู่ความสมบูรณ์ต่ำต้องใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมาก และมีโรคแมลงเข้ามาทำลาย

- การใช้ที่ดินในปัจจุบัน ทำนาทั้งนาปีและนาปรัง
- การใช้ที่ดินในอนาคต ยังคงใช้ทำนาแต่ไม่ทำนาปีสักกระยะหนึ่งเป็นเวลา ๑-๒ ปี โดยพืชที่ปลูกหลังนาเป็น พืชตระกูลถั่ว หรือ พืชปุ๋ยสด เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

ในกรณีนี้ เกษตรกรอาจจะมีความคิดว่า “ขาดรายได้” จากที่เคยได้รับ คำชี้แจงควรจะมีประโยชน์ต่อไปนี้

(๑) ตัดวงจรโรคแมลง

(๒) การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือพืชปุ๋ยสดจะได้ประโยชน์ ๒ อย่าง คือ (๑) เป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินทำให้ดินร่วนซุย ดูดซับน้ำได้ดีมากขึ้น ดูดซับปุ๋ยเคมีได้มากขึ้น (๒) หากสามารถเก็บเมล็ดจำหน่ายได้ เช่น ถั่วพริ้ว ถั่วเขียว ปอเทือง จะเป็นรายได้แทนข้าวนาปรังและกรมพัฒนาที่ดินมีงบประมาณรับซื้อ และ (๓) ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ขายได้ แต่เกษตรกรจะได้ที่ดินทำกินที่มีคุณภาพสูงขึ้นจากอินทรีย์วัตถุที่มาจากพืชตระกูลถั่ว และพืชปุ๋ยสดเมื่อมีการไถกลบไปในดิน

หากเกษตรกรมีความประสงค์จะปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น ต้องหาพืชทางเลือกหลายๆ ชนิด ดังที่ได้วิเคราะห์ไว้เป็นตัวอย่าง ในกรณีของความต้องการที่จะลดพื้นที่การใช้สารเคมีในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ และมีความจำเป็นต้องมีงานวิจัยหรืออ้างอิงจากส่วนราชการต่างๆ และควรขอความร่วมมือและสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ เช่น กรณีเกษตรกรต้องการเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ GAP ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ควรขอความร่วมมือจากกรมวิชาการเกษตรมาร่วมทำการวิจัย เพื่อให้คำตอบแก่เกษตรกรในโอกาสต่อไป

ความต้องการของเกษตรกรที่จะเริ่มหรือขยายการผลิต “เกษตรอินทรีย์” นั้นจำเป็นต้องมี “น้ำที่สะอาดและพอเพียง” หากมีแหล่งน้ำธรรมชาติต้องตรวจสอบคุณภาพน้ำ หากมีน้ำได้เพียงพอจำเป็นต้องมีแผนการก่อสร้าง “บ่อน้ำในไร่นา” เพิ่มเติม

บทที่ ๗ การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

บทที่ ๗

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

๗.๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ แล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑.๑ จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

๑.๒ นำ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบลไปเสนอต่อ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทา เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

๑.๓ สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายการมาয়กรมพัฒนาที่ดิน

๗.๒ ตัวชี้วัด

จำนวนกิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการในตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ ๗-๑ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๓

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
๑.) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพผลผลิตสูง	๑. โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	๒๑๔,๐๐๐
๑.๑) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	๒. ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยหมัก	๑๗๐,๐๐๐
๑.๒) เขตทำนาพื้นที่ดอน	๓. ส่งเสริมการผลิตและการใช้น้ำหมักชีวภาพ	๓๑,๒๐๐
๑.๓) เขตปลูกพืชไร่	๔. สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน	๓๒,๕๐๐
๑.๔) เขตปลูกไม้ผล		
๑.๕) เขตปลูกไม้ยืนต้น		
๒.) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพผลผลิตต่ำ	๑. โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	๒๑๔,๐๐๐
๒.๑) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	๒. ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยหมัก	๑๗๐,๐๐๐
๒.๒) เขตปลูกไม้ผล	๓. ส่งเสริมการผลิตและการใช้น้ำหมักชีวภาพ	๓๑,๒๐๐
	๔. สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน	๓๒,๕๐๐
	๕. โครงการแหล่งน้ำชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	๕๐๐,๐๐๐
	๖. โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๒๐,๓๐๐

ตารางที่ ๗-๒ สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่สนับสนุนในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน	กิจกรรมของหน่วยงานที่สนับสนุน
๑.) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพผลผลิตสูง	๑. โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	-
๑.๑) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	๒. ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยหมัก	-
๑.๒) เขตทำนาพื้นที่ดอน	๓. ส่งเสริมการผลิตและการใช้น้ำหมักชีวภาพ	-
๑.๓) เขตปลูกพืชไร่	๔. สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน	-
๑.๔) เขตปลูกไม้ผล		
๑.๕) เขตปลูกไม้ยืนต้น		
๒.) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพผลผลิตต่ำ	๑. โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	-
๒.๑) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	๒. ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยหมัก	-
๒.๒) เขตปลูกไม้ผล	๓. ส่งเสริมการผลิตและการใช้น้ำหมักชีวภาพ	-
	๔. สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน	-
	๕. โครงการแหล่งน้ำชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	-
	๖. โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	-

ตารางที่ ๗-๓ เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ต.แม่ทา อ.แม่ออน แผน ๔ ปี (ปี ๒๕๖๓-๒๕๖๖)

หน่วยงาน.....สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่

เขต การ ใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม
			๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖		๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	
	๑.การบริหารน้ำ											
	๑.๑ ขุดลอกแหล่งน้ำขนาดเล็ก	แห่ง	๓	๓			๖	๖,๖๗๐,๐๐๐	๔,๖๐๐,๐๐๐	-	-	๑๑,๒๗๐,๐๐๐
	๑.๒ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๘๐	๔๐๖,๐๐๐	๔๐๖,๐๐๐	๔๐๖,๐๐๐	๔๐๖,๐๐๐	๑,๖๒๔,๐๐๐
	๒. การปรับปรุงบำรุงดิน											
	๒.๑ จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน	ไร่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๖,๐๐๐,๐๐๐
	๒.๒ โครงการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๑,๐๐๐	๔๒๕,๐๐๐	๔๒๕,๐๐๐	๔๒๕,๐๐๐	๔๒๕,๐๐๐	๑,๗๐๐,๐๐๐
	๒.๓ จัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๒,๐๐๐	๘๕๐,๐๐๐	๘๕๐,๐๐๐	๘๕๐,๐๐๐	๘๕๐,๐๐๐	๓,๔๐๐,๐๐๐
	๒.๔ ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐
	๒.๕ ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๕๕,๐๐๐	๒๕๕,๐๐๐	๒๕๕,๐๐๐	๒๕๕,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
	๒.๖ ผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๔๐	๒๘๐,๐๐๐	๒๘๐,๐๐๐	๒๘๐,๐๐๐	๒๘๐,๐๐๐	๑,๑๒๐,๐๐๐
	๒.๗ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๑๕๕,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐
	๒.๘ การทำปุ๋ยหมัก	ตัน	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๘๐๐	๖๘๐,๐๐๐	๖๘๐,๐๐๐	๖๘๐,๐๐๐	๖๘๐,๐๐๐	๓,๔๐๐,๐๐๐
	๒.๙ รมรังกีไถกลบตอซัง	แปลง	๕	๕	๕	๕	๒๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐
	๒.๑๐ พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์	กลุ่ม	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๔๐	๔๙,๐๐๐	๔๙,๐๐๐	๔๙,๐๐๐	๔๙,๐๐๐	๒๔๕,๐๐๐

ตารางที่ ๗-๓ เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการนำร่อง ต.แม่ทา อ.แม่ออน แผน ๔ ปี (ปี ๒๕๖๓-๒๕๖๖)
 หน่วยงาน.....สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่.....

เขต การ ใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม
			๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖		๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	
	๓. พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน											
	๓.๑ ผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก	กล้า	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	๑,๔๔๐,๐๐๐
	๔. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน											
	๔.๑ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	แห่ง					๑	๔,๐๐๐	๔,๐๐๐	๔,๐๐๐	๔,๐๐๐	๑๖,๐๐๐
	๕. พัฒนาพื้นที่เพื่อการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่											
	ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map											
	-จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๒๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐
	รวม							๑๑,๓๔๙,๐๐๐	๙,๒๗๙,๐๐๐	๔,๖๗๙,๐๐๐	๔,๖๗๙,๐๐๐	๓๐,๐๓๕,๐๐๐

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. ๒๕๖๐. ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐). แหล่งที่มา: <http://www.dopa.go.th>, ๖ มิถุนายน ๒๕๖๒
- กรมทรัพยากรธรณี. ๒๕๕๖. การจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีจังหวัด ร้อยเอ็ด. กรุงเทพฯ: ๑๒๘ หน้า.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. ๒๕๕๘. คุณภาพน้ำใต้ดิน (ไฟล์ข้อมูล). กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมพัฒนาชุมชน. ๒๕๖๐. ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (กชช. ๒ค) ปี ๒๕๖๐ กระทรวงมหาดไทย. แหล่งที่มา: <http://ebmn.cdd.go.th>, ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒
- กรมพัฒนาชุมชน. ๒๕๖๑. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี ๒๕๖๑ กระทรวงมหาดไทย. แหล่งที่มา: <http://ebmn.cdd.go.th>, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๒
- กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๕๓ข. คู่มือการพัฒนาที่ดินสำหรับหมอดินอาสาและเกษตรกร. กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ.
- กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๕๗. ดิน นิยามและความหมาย. แหล่งที่มา <https://www.ddd.go.th/ofsweb/thaisoil/plb.htm>, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๕๓. ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กรมอุตุนิยมวิทยา. ๒๕๖๑. สถิติภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๑ (ไฟล์ข้อมูล). กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. เอกสารจากเครื่องคอมพิวเตอร์.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. ๒๕๖๐. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน มาตรฐาน ๑: ๒๕,๐๐๐ (Shapefile). กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ.
- กลุ่มอนุรักษ์ดินและน้ำ. ๒๕๕๔. นิยามและทางเลือกมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ. กองอนุรักษ์ดินและน้ำ. กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. ๒๕๖๑. แผนที่ชุดดิน มาตรฐาน ๑: ๒๕,๐๐๐ (Shapefile). กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. ๒๕๖๐. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพฯ.
- ดร.วิเชียร เกิดสุข และคณะ ๒๕๕๖. โครงการการปรับตัวของเกษตรกรข้าวนาทุ่งกุลาร้องไห้ต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สวก.)
- ดร.วิเชียร เกิดสุข และคณะ ๒๕๕๖. โครงการการปรับตัวของเกษตรกรข้าวนาทุ่งกุลาร้องไห้ต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สวก.)
- เทศบาลตำบลปอภาร. ๒๕๕๙. แผนพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔) เทศบาลปอภาร. จังหวัดร้อยเอ็ด
- พิทยากร ลิ้มทอง. ๒๕๕๑. การพัฒนาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในประเทศไทย. กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ.
- คันสนีย์ อรัญวาสน์ และคำณ ไทรพิภ. ๒๕๖๒. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สารานุกรมวิกิพีเดีย. นิยามของโมเดล DPSIR, แหล่งที่มา <https://en.wikipedia.org/wiki/DPSIR>, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . ๒๕๕๙. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔). สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๖๐. ร่าง นโยบายและแผนการบริหาร
จัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙).

สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง. ม.ป.ป. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ (๒๕๖๐-๒๕๖๕).แหล่งที่มา https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=๘๕๓๓ ๑๔ พฤษภาคม
๒๕๖๒

สำนักพัฒนาอตุณิยมวิทยา. ๒๕๖๑. ปริมาณน้ำฝน. กรมอตุณิยมวิทยา กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสาร.

โสภณ ชมชาญ. ๒๕๔๘. เอกสารทางวิชาการ หมายเลข ๑๖ ฐานข้อมูลด้านนโยบายที่ดินของประเทศไทย.
แหล่งที่มา: <http://www.ppsi.or.th/download/ppsi/Library/solidarity/๐๔๘-๑๖.pdf>, สืบค้น
เมื่อ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๒.

โสภณ ชมชาญ. ๒๕๖๑. การจัดการดินเพื่อการเกษตร. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์,
กรุงเทพฯ.

FAO. ๑๙๗๔. A Land Capability Appraisal.Indonesia Interim Report. (AGL / INS).Rome

๙. FAO. ๑๙๙๓. Guidelines for Land Use Planning. Rome

๑๐. Kristensen P. ๒๐๐๔, The DPSIR Framework. National Environmental Research
Institute, Denmark. European Topic Centre, European Environment Agency.